

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANA BİLİM DALI

TEZİN BAŞLIĞI
SURİYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ:
İSLÂHIYE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEKERİYE ŞİMŞEK

GAZİANTEP
TEMMUZ 2019

T.C
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANA BİLİM DALI

TEZİN BAŞLIĞI
SURİYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ:
İSLÂHİYE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEKERİYE ŞİMŞEK

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Cevat YILDIRIM

GAZİANTEP
TEMMUZ 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANA BİLİM DALI

SURİYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ: İSLÂHIYE ÖRNEĞİ

ŞİMŞEK, ZEKERİYE

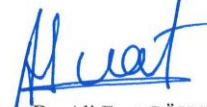
Tez Savunma Tarihi: 26.06.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylıyorum.

Doç. Dr. Ali Fuat GÖKÇE
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cevat YILDIRIM
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Dr. Öğr. Üyesi M. Cevat YILDIRIM (Jüri Başk)

Dr. Öğr. Üyesi Orhun Burak SÖZEN

Dr. Öğr. Üyesi Selcen KÖK

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Zekeriye ŞİMŞEK

ABSTRACT

THE IMPACT OF SYRIAN MIGRATION ON A BORDER TOWN: EXAMPLE OF İSLÂHIYE

ŞİMŞEK, Zekeriye

M.A. Thesis, Department of Public Administration and Political Science
Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Cevat YILDIRIM
July 2019, 83 pages

This event, which started with the burning of Muhammet Bouazizi in front of the governor building of Sidi Buzid in Tunisia on December 17, 2010, spreading the entire Middle East in a short time and the Arab Spring was given its effect in a short time. This event, which was shown as the biggest event of the 21 st century, caused the change of administrations in some countries and the civil war that was still going on in some countries. Undoubtedly, one of the most affected countries was Syria. The events that jumped to Syria in 2011 turned into a civil war that killed many people. Because of the war, many Syrians had to leave their country and emigrate. Surely this migration was most affected by Turkey. 3 million 606 thousand 732 people who came to our country first began to settle in many parts of the country behind the border cities. One of these border cities was the İslâhiye district of Gaziantep. In this study, after giving information about migration and the Arab Spring, the effects of Syrian refugees on Islahiye were tried to be given.

Key Words: Syria, Refugee, Arab Spring, Migration, City, İslâhiye.

ÖZET

SURİYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ: İSLÂHIYE ÖRNEĞİ

ŞİMŞEK, Zekeriye

Yüksek Lisans Tezi, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Cevat YILDIRIM
Temmuz 2019, 83 sayfa

17 Aralık 2010 tarihinde Tunus'ta Muhammet Bouazizi'nin, Sidi Buzid şehrinin valilik binası önünde kendisini yakmasıyla başlayan ve kısa sürede tüm Orta Doğu'yu yayılan ve adına Arap Baharı verilen bu olay kısa süre içerisinde etkisini gösterdi. 21. Yüzyılın en büyük olayı olarak gösterilen bu olay kimi ülkelerde yönetimlerin değişmesine, kimi ülkelerde ise hala devam etmekte olan iç savaşın başlamasına neden oldu. Şüphesiz bu olaydan en çok etkilenen ülkelerden biri de Suriye oldu. 2011 yılında Suriye'ye sığınan olaylar birçok insanın hayatını kaybetmesine neden olan bir iç savaşa dönüştü. Savaş yüzünden de birçok Suriyeli de ülkesini terk ederek göç etmek zorunda kaldı. Şüphesiz bu göçten en çok etkilenen Türkiye oldu. Ülkemize gelen 3 milyon 606 bin 732 kişi öncelikle sınır kentlerine ardında ülkenin birçok şehrine yerleşmeye başladı. Bu sınır kentlerinden biri de Gaziantep ilinin İslahiye ilçesi olmuştur. Bu çalışmada göç ve Arap Baharı hakkında bilgi verildikten sonra Suriyeli sığınmacıların İslahiye'ye olan etkilerinin nasıl ve ne kadar olduğu verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Mülteci, Arap Baharı, Göç, Kent, İslahiye.

ÖNSÖZ

Tez konumun seçilmesinde, araştırılmasında, yazılmasında ve değerlendirilmesinde; beni büyük bir sabırla dinleyen, motive eden, yol gösteren, anlaşılmayan konuları aydınlatan, gerekli metotları en ince ayrıntılarıyla izah eden danışmanım **Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Cevat YILDIRIM** hocama sonsuz minnet ve şükranlarımı sunarım. Sadece bu çalışmada değil, hayata dair yaptığı rehberlik için de ayrıca teşekkür ederim. Ayrıca desteğini, sevgisini, varlığını hayatımın her anında hissettiğim kıymetli aileme sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Zekeriye ŞİMŞEK

TEMMUZ/2019

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	I
ABSTRACT	V
ÖZET.....	VI
ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLO LİSTESİ	X
KISALTMALAR	XI
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	4
1.2. Araştırmanın Problemi	5
1.3. Araştırmanın Amacı.....	7
1.4. Araştırmanın Önemi	7
1.5. Araştırmanın Yöntemi	8
1.6. Araştırmanın Sınırlılığı.....	8
2. GÖÇ KAVRAMI, NEDENLERİ, TÜRLERİ VE ETKİLERİ	9
2.1. Göç Olgusu	9
2.2. Göçmen Kavramı	11
2.3. Mülteci Kavramı.....	12
2.4. Göçlerin Nedenleri Ve Sonuçları	13
2.5. Göçlerin Türleri.....	17
2.5.1. Gidilen Yere Göre Göçler.....	18
2.5.2. Nedenine Göre Göçler.....	20
2.5.3. Yasal Statüye Göre Göçler	21
3. ORTADOĞU VE ARAP BAHARI	22
3.1. Orta Doğu'nun Jeopolitik Önemi	22
3.2. Arap Baharı	23
3.2.1. Arap Baharının Sebepleri	24
4. SURIYE VE İÇ SAVAŞ'IN BAŞLANGICI	28
4.1. Suriye Tarihi	28
4.2. Suriye İç Savaşı.....	29
4.3. Suriye İç Savaşının Nedenleri	30
5. SURIYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ: İSLÂHİYE ÖRNEĞİ	32
5.1. Suriyeli Göçünün İslâhiye'ye Toplumsal Etkileri	34
5.2. Suriyeli Göçünün İslâhiye'ye Ekonomik Etkileri.....	49

5.3. Suriyeli Göçünün İslâhiye'nin Tanınırlığına Ulusal ve Uluslararası Alanda Etkileri	55
SONUÇ.....	63
KAYNAKÇA	65
ÖZGEÇMİŞ.....	69
EKLER.....	71

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: 2011-2018 Yılları Arası İslahiyede Gerçekleşen Evlilik Sayıları.....	36
Tablo 2:İslahiye’de Gerçekleşen Asayiş Olayları	38
Tablo 3: İslahiye’de Gerçekleşen Asayiş Olayları.....	38
Tablo 4: Suriyeli Sığınmacıların Tedavi Merkezleri	40
Tablo 5: İslâhiye’deki Suriyeli Hasta Sayısı	41
Tablo 6: İslahiye’de Dünyaya Gelen Suriyeli Bebek Sayısı	42
Tablo 7:İslahiyede Eğitim Gören Suriyeli Sayısı	43
Tablo 8:İslâhiye’de Bulunan Suriyeli İşletme Sayısı	53
Tablo 9: İslahiyede Yazılı Medyada Suriyeler	58

KISALTMALAR

ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	:Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BM	:Birleşmiş Milletler
BMGK	:Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BMMYK	:Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
NATO	:Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
T.C.	:Türkiye Cumhuriyeti
vd.	: ve diğerleri

1. GİRİŞ

Orta Doğunun en önemli toprak parçalarından birine sahip olan Suriye toprakları insanoğlunun tarih sahnesine çıkışından beri uygarlıkların büyük bir kısmına toprakları üzerinde hayat vermiştir. Öyle ki insanlık tarihinin bilinen ilk antlaşması olan Kadeş Antlaşması Mısırlılar ile Hititler arasında Suriye toprakları için yapılmıştır. Suriye, tarih boyunca hem Anadolu'nun Orta Doğu'ya giriş kapısı hem de Asya'nın dünyaya açılış yolu olarak önemli bir coğrafya niteliğinde olmuştur. Bu nedenle de demografisindeki bileşenler geçmişten günümüze kadar farklılaşmış ve karmaşık bir doğaya sahip olmuştur. Özellikle ticaret yollarının en köklüsü olan İpek Yolu'nun en önemli ayağını oluşturması Suriye'yi tarih boyunca kritik bir özelliğe sahip kılmıştır (Adıbelli,2012:191).

Patrick Seale'ne göre; “Suriye üzerinde doğrudan bir hakimiyete sahip olunmadığı sürece hiç kimse Ortadoğuya sahip olamaz çünkü Suriye doğal kaynak bakımından Suudi Arabistan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, İran, Irak gibi Orta Doğu ülkeleri kadar zengin olmamasına rağmen stratejik bakımdan çok önemli bir konuma sahiptir” (Akt.Gürson,2010:1). Bu nedenle Suriye her dönemde bütün güç merkezlerinin elde etmek ve elinde bulundurmak istediği önemli bir coğrafya olmuştur. İşte böylesine bir coğrafyayı elinde bulundurmak isteyen ülkelerin fırsat ayaklarına kadar gelmiş oldu. Bu fırsatın adı Arap Baharıydı. Aralık 2010'da fitili Tunuslu Muhammed Bouazizi'nin haksızlığa uğradığı gerekçesiyle kendini yakması ile ateşlenen, sonrasında Libya, Bahreyn, Yemen, Ürdün, Mısır ve Suriye'ye yayılan olaylar dalgası.

İşte bu olaylardan belki de en çok etkilenen ülkelerden biri Suriyeydi. Arap Baharının başlangıç senaryoları hemen hemen bütün ülkelerde aynıydı diyebiliriz. Önce basit protestolar ve hemen ardından başlayan müdahaleler ve tabii sonrasında tüm ülkeye yayılan şiddet dalgaları. Bu durum Suriye için de geçerliydi diyebiliriz. 15 Mart 2011 yılında Suriye'nin Dera vilayetinde duvarlara rejim aleyhinde yazılar yazan birkaç gencin tutuklanması üzerine kentte protestolar başlamıştı. Söz konusu protestolar, Beşar Esad karşıtlarınca benimsenmiş ve Arap Baharı olaylarından etkilenen Beşar Esad karşıtları bu protestoları diğer vilayetlere de yaymışlardır. 15 Mart 2011 tarihini “Öfke Günü” ilan eden rejim karşıtları Mart 2011 tarihinde Suriye

genelinde birçok vilayette büyük çaplı protesto mitingleri düzenlemişlerdir (Polat,2016:141).

18 Mart 2011 tarihinde ise Cuma namazında çıkan birçok Suriyeli başta Hama, Humus, Şam, Halep, Lazkiye gibi birçok vilayette Suriye tarihinde yaşanan belkide son yılların yılın en büyük gösteri olayları yaşanmış ve olaylara müdahale eden Suriye kolluk kuvvetleri tarafından yapılan müdahaleler sonucu bir çok Suriyeli insan hayatını kaybetmiştir. Bir gün sonra ise hayatını kaybeden Suriyeli vatandaşların cenaze törenleri sırasında çatışmalar yaşanmış ve yine birçok Suriyeli insan hayatını kaybetmiştir. Bu olaylar nedeniyle Arap Baharı artık Suriyede'de resmen başlamış oldu (Polat,2016:141-142).

2010 tarihinde başlayan ve 2011 yılında Suriyeye sığrayan Arap Baharı nedeniyle yüzbinlerce sivil hayatını kaybetti. En az 6,1 milyon Suriyeli ülke içinde evlerinden oldu, 5,6 milyon kişi de ülke dışına kaçtı. Toplamda 11 milyondan fazla Suriyeli ülkesini veya yerleşim yerlerini terk etmek zorunda kaldı. Özellikle başta sınır komşuları olmak üzere dünyanın birçok yerine yayılan sığınmacıların en çok göç ettikleri yer ise Türkiye olmuştur. Ülkemizin hemen hemen bütün bölgelerine yayılan Suriyelilerin yaşadığı kentlerden biri de sınıra yakın olması sebebiyle İslâhiye olmuştur. Diğer şehirlerde olduğu gibi bu büyük göç dalgası İslâhiye'de sosyo-kültürel, ekonomik, çevresel ve kentsel bazı değişikliklere neden olmuştur

Aradan geçen 8 yılda durum daha şiddetlendi ve Suriye meselesi içinden çıkılmaz bir hale geldi. Öyleki Suriye İnsan Hakları Gözlemine göre, Mart 2019 itibarıyla 107 bini sivil 264 bin 800 kişinin hayatını kaybetti. Bu sayılara kaybolan veya öldüğü sanılan 66 bin 800 kişi ise dahil edilmemiştir. Suriye İnsan Hakları Gözlemevi aslında 90 binden fazla kişinin ise ölümünün belgelenmediğini tahmin ediyor. Toplamda 390 binden fazla insan ya öldü ya kayboldu. Suriye iç savaşı ayrıca, 390 bin sivilin ölümüne sebep olmasından başka ayrıca 1,6 milyon kişiyi sakat bırakarak insanların hayat boyunca kalıcı engellerle yaşamasına sebep oldu. Bunlara çeşitli organlarını kaybeden 90 bin kişi de dahil. En az 6,5 milyon Suriyeli ülke içinde evlerinden oldu, 6 milyon kişi de ülke dışına kaçtı. 15 Mart 2011'den bu yana Suriyelilerin yarısından fazlası evlerinden oldu (www.bbc.com).

İnsanların doğup büyüdüğü yurtlarını, ailelerini ve yakın akrabalarını terk etmek zorunda kalmaları, hiç bilmedikleri topraklara gelip yerleşmeleri belki de insanın başına gelebilecek en kötü durumlardan biridir. Çünkü insanların yaşadıkları toprakları zorla terk etmeleri hiç bilmedikleri bir ülkeye gelmeleri ve burada yaşamaya çalışmaları çok zor bir durumdur. Bu durumun yaşanmasında en önemli sebep ise Arap Baharıdır. Arap Baharı insanlık tarihinin her daim en hassas bölgelerinden biri olan Orta Doğu coğrafyasının büyük bir kısmını etkilemiş ve bununla birlikte büyük insani problemlere sebep olan bölgesel ve küresel bir sorun şekline dönüşmüştür. Başlayan iç savaşlar nedeniyle ülkelerini terk eden Suriyeli sığınmacılar Türkiye’de de her geçen gün sayılarını artırmış ve çeşitli toplumsal sorunları beraberinde getirmiştir. Bu sorunların insani kriterler göz ardı edilmeden toplumsal, siyasal ve ekonomik boyutlarıyla birlikte düşünülerek çözülmesi oldukça zor olmuştur. Uluslararası toplumun Suriye sorununun çözümünde etkili roller almaması veya Suriyelilerin iç savaştan etkilenme derecelerini en aza indirecek çözümler üretememesi krizin büyümesine neden olmuştur. Yaşanan olaylar nedeniyle mal ve can güvenliği olmayan, kendi istekleriyle veya zorla ülkelerinden atılan Suriyeliler, öncelikle sınır komşusu olduğu bölgelere göç etmişlerdir.

Suriyedeki iç savaştan kaçan bu insanların çok büyük bir bölümü de Türkiye’ye sığınmış oldu. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün bağlı olduğu İçişleri Bakanlığı verilerine göre 16 Mayıs 2019 tarihi itibarıyla Türkiye’deki kayıtlı Suriyeli sayısı bir önceki aya göre 1122 kişi artarak toplam 3 milyon 606 bin 732 kişi oldu. Bu kişilerin 1 milyon 953 bin 126’sı erkeklerden, 1 milyon 653 bin 611’i ise kadınlardan oluşuyor (www.multeciler.org.tr).

Toplam 3 milyon 606 bin 732 kişinin önemli bir kısmı ise Gaziantep’e yerleşti. 15 Mart 2011 tarihinde Suriye’de yaşanan savaştan dolayı Gaziantep’e yerleşen Suriyelilerin sayısı her geçen gün artış göstermektedir. En çok Suriyeli ağırlayan dördüncü şehir konumunda olan Gaziantep’te yaşayan Suriyeli vatandaşların sayısının 500 bin olduğu gayri resmi rakamlarla belirlenmiştir. Kentte resmi olarak yaşayan Suriyeli sayısı ise kayıtlara 433.664 olarak geçmiştir (<https://www.multeciler.org.tr>).

Gaziantep'in en önemli ilçelerinden biri olan İslâhiye'de Suriye'ye sıfır noktasında bulunmasından dolayı birçok Suriyeli'ye ev sahipliği yapmaktadır. Gaziantep'in 9 ilçesinden biri olan ve Nizip'ten sonra ikinci büyük ilçesi olan İslâhiye 67.674 nüfusa sahiptir. İslâhiye ilçesinin Suriye ile sıfır noktası ilçeye bağlı Kazıklı Mahallesi'dir. Yaklaşık 6,5 kilometrelik bir alan şunda kontrolsüz geçişlere tedbir amacıyla beton bloklarla çevrilmiştir (<http://www.cumhuriyet.com.tr>).

İslâhiye'nin konumuna bakacak olursak: “Akdeniz Bölgesinin doğu bölümünde, Gaziantep İli'ne bağlı bir ilçe olan İslahiye'nin, doğusunda Merkez ilçe, doğu ve güneydoğusunda Kilis, güney ve güneybatısında Hatay, batısında Osmaniye, kuzey ve kuzeydoğusunda Kahramanmaraş, güneyinde de Suriye bulunmaktadır” (Wikipedi, İslâhiye).

Suriye'de yaşanan iç savaşın başladığı Nisan 2011 tarihinden sonra çoğunluğu kadın ve çocuklar olmak üzere Türkiye'ye akın eden sığınmacılar önce Hatay'ın Reyhanlı ilçesine buradan da sınıra yakın bulunan İslâhiye ilçesine otobüslerle sevk edilmeye başlandı. İslâhiye'ye ilk gelen Suriyeli sığınmacı kafilesindeki 228 kişi geçici olarak Kapalı Spor Salonu'na yerleştirildi. Reyhanlı ilçesinden ülkeye giriş yapan ve aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu 228 Suriyeli, otobüslerle Gaziantep'in İslâhiye ilçesine getirildi. Yoğun güvenlik önlemleri altında İslahiye Spor Salonu'na yerleştirilen Suriyelilerin, yatak, battaniye ve yiyecek gibi tüm ihtiyaçları İslâhiye Kaymakamlığı'nca karşılandı” (Agos Gazetesi, 15.03.2012). İşte bu gelen 228 sığınmacının ardından İslâhiye Nisan 2011 den bu yana yaklaşık 20000 Suriyeli sığınmacı geldi.

Bu çalışmanın amacı Suriye'deki iç savaştan kaçan İslâhiye'ye yerleşen Suriyeli göçmenlerin bir sınır kenti olan İslâhiye'ye toplumsal, ekonomik, ulusal ve uluslararası alandaki etkilerini belirlemektir.

1.1.Araştırmanın Konusu

Yirminci yüzyıl, ülkelerin ulusal sınırları dahilinde ve ötesinde büyük bir insan hareketliliğinin yaşandığı bir dönem olmuştur.

İmparatorlukların sona ermesi etnik, dilsel ve dini bakımdan homojen ulus-devletlerin oluşması, ulusal ekonomilerin kırsal tarımdan kentsel endüstriyel üretime dönüşmeleri, küreselleşmiş ve özelleştirilmiş ekonomiler karşısında refah devletinin çöküşü, geçin yüzyılda yaşanan en önemli politik ve ekonomik global eğilimlerden bazılarıdır (İçduygu,2012:9). Bunun yanında özellikle büyük batılı devletlerin Orta Doğu, Asya, Afrika gibi ülkelerdeki ekonomik kazançları için çıkarmış olduğu iç savaşlar ve iç savaşlara paralel olarak ortaya çıkan iltica faaliyetleri, etnik baskılar, terör gibi nedenlerde bu saymış olduğumuz nedenlerle birleşince insanların bir zamanlar ev olarak bildikleri yerleri terk edip zorla yada isteyerek başka yerlere göç etmeleri hadisesi ortaya çıkmıştır. Konumuz ile ilgili olduğu için biz sadece Suriye’de meydana gelen olayları ve ülkemize yaptıkları göçleri özellikle de İslâhiye’ye yaptıkları göçlere değineceğiz.

2011 yılında Arap Baharının etkisiyle başlayan Suriye iç savaşının başlamasından bu yana ülkemize akın akın Suriyeliler gelmiştir. Bu gelişler günümüzde de az da olsa devam etmektedir. Suriyeliler ülkemize girerken Suriye’ye sınır ilçerimizden biri olan İslahiye ilçesini yoğun bir şekilde kullanmışlardır. Gerek geçiş güzergâhı olarak kullanmaları, gerekse Suriye’ye yakın konumda bulunması sebebiyle istedikleri zaman ülkelerini sınırın ötesinden dahi olsa görebiliyor olmaları, İslâhiye ilçesinde yaşamayı tercih etmeleri için sebep oluşturmuştur. Bu durum İslahiye’nin Suriyeliler için ayrı bir önemini gözler önüne sermektedir.

1.2.Araştırmanın Problemi

Suriye’de halen devam eden iç savaşının uluslararası boyuta varan etkileri, hemen her ülkede gündeme gelmekte ve ortaya çıkardığı etkiler üzerinde büyük tartışmalar gerçekleşmektedir. Bu bağlamda, Suriye iç savaşı küresel ölçekte müzakere edildiği kadar yerel ölçekte de büyük bir tartışma konusudur. Söz konusu tartışmalar Türkiye için, sınır illerinde daha yoğun yaşanmaktadır. Dolayısıyla Gaziantep ilinin İslahiye ilçesinin Suriye ile olan tarihsel ve kültürel yakınlığı büyük bir önem arz etmektedir. Ancak hükümetin belli bir plan dışında uyguladığı “açık kapı sistemi” büyük endişe yaratmış ve beraberinde birçok sorunu getirmiştir. Buradan yola çıkarak hazırladığım araştırmanın sorunsalı da bu göçlerle beraber İslahiye’ye gelen Suriyeli sığınmacıların İslahiye’ye ekonomik, toplumsal ve

ulusal/uluslararası tanınırlığına olumlu ya da olumsuz etkilerinin olup olmadığı sorunsalıdır.

Suriye'den İslahiye'ye yaşanan göçlerin İslahiye'ye olan etkileri toplumsal, ekonomik ve ulusal-uluslararası açılarından 3 boyut altında ele alınmıştır.

A. Toplumsal Etkiler

1. Suriye iç savaşı nedeniyle İslahiye'ye gerçekleşen göçlerin demografik değişime yol açıp açmadığı?
2. Suriyeli sığınmacılara sunulan sağlık hizmetlerinin İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?
3. Suriyelilerin kentsel yaşama dahil olmalarının kültürel ve toplumsal değerler açısından İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?
4. Suriye savaşı sonrası yaşanan göçlerin boşanma veya çokeşlilik ile ilgili İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?
5. Suriye savaşı sonrası yaşanan göçlerin yerel halkın kültürü ve sosyal yapısı üzerindeki etkinin İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?
6. İslahiye'ye gelen sığınmacılar ile beraber kentteki suç oranı arasındaki bağıntının İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?

B. Ekonomik Etkiler (tarım, ticaret, istihdam vb.)

1. Suriye iç savaşının ekonomik yansımalarının (kira, ucuz iş gücü, haksız rekabet, tekstil, gıda, hayat pahalılığı, vergisiz işletmeler) İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?
2. Ekonomik anlamda mevcut durum ile savaş öncesi dönem arasındaki farklılıkların (iç-dış ticaret) İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?

3. İslahiye'deki firmalar tarafından gerçekleştirilen ticaret hacminin (taşımacılık, doğrudan ticaret, sınır ticareti vb.) İslahiye kent hayatına etkilerinin olup olmadığı?

C. Ulusal-Uluslararası Etkiler

1. Suriye'de meydana gelen iç savaş sonucunda İslahiye'ye gelen sığınmacıların İslahiye'nin ulusal anlamdaki tanınırlığına etkilerinin olup olmadığı?
2. Suriye'de meydana gelen iç savaş sonucunda İslahiye'ye gelen sığınmacıların İslahiye'nin uluslararası alandaki tanınırlığına etkilerinin olup olmadığı?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Suriye'ye sınır olan ve birçok tarihi içerisinde barındıran İslahiye şehrinin Suriye iç savaşı ve sonrasında yaşanan göçlerden nasıl etkilendiğini, bu etkilerin toplumsal, ekonomik ve ulusal-uluslararası alandaki yansımalarının neler olduğunu açıklamaktır. Bir diğer amaç, yerel halk ile sığınmacılar arasındaki ilişkileri analiz etmektir. Ayrıca bir akademik çalışma çerçevesinde bilimsel verilerle sürece ilişkin durumun tespit edilmesi ve sahadaki değerlendirmelere bağlı olarak çözüm odaklı çeşitli önerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir

1.4.Araştırmanın Önemi

Suriye'deki savaşın etkisi ile birlikte yaşanan göç dalgası, çevre ülkelerde ve özellikle göç dalgasını karşılayan sınır illerinde temel bir mesele haline gelmiş, aynı zamanda bu mesele söz konusu sınır illerine yönelik uluslararası bir ilgiyi de gündeme getirmiştir.

Suriye sınırında yer alan Gaziantep'in İslâhiye ilçesi de bu sınır kentlerine iyi bir örnektir.

Çalışma, göçün kısa vadeli ekonomik ve sosyal etkilerinin irdelenmesi ve yönetim bağlamında alınan kararların nasıl sonuçlar yarattığını araştırılması anlamında önemli katkılar sağlayacaktır.

1.5.Araştırmanın Yöntemi

İslahiye'deki yerel aktörlerle görüşmeler, röportajlar, gündelik yaşamdan kesitler sunuldu. Ulusal ve Uluslararası STK temsilcileriyle derinlemesine mülakatlar yapıldı. Çadır kentlerin kapatılmasından önceki dönemde (2017) İlçe Kaymakamı ile ve mevcut belediye başkanı ile görüşmeler yapıldı. İlçedeki değişik meslek gruplarından 12 kişiyle kişiyle görüşüldü. Görüşme yapılan kişilere İlçede Suriyelilerin şehir içindeki ve çadır kentlerdeki yaşamlarına dair sorular soruldu. Ayrıca Ulusal ve Uluslararası STK'lar ile görüşüldü. Sorular yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış – açık uçlu sorulardır. Kişilerle yapılan görüşmelerde sorulan sorularla ilçeye olan ekonomik etki, toplumsal ve ulusal/uluslar arası tanınırlığa etkisi irdelenmiştir.

İlgili literatürden faydalanılmış, bu konudaki tezler taranmıştır. Veri derlemeleri yapılmıştır. Tez çalışmalarına yönelik istatistik veriler için kurumlara ulaşılmış kişisel bağlantılar kullanılarak istatistik veriler alındı.

1.6.Araştırmanın Sınırlılığı

Araştırma, 2012-2018 yılları arasında Suriye'de meydana gelen iç savaş nedeniyle Suriye'ye komşu bir sınır kenti olan İslahiye'ye göç eden sığınmacıların ilçeye olan ekonomik, toplumsal ve kentin ulusal/uluslararası tanınırlığına etkileri incelemekle sınırlıdır.

2. GÖÇ KAVRAMI, NEDENLERİ, TÜRLERİ VE ETKİLERİ

2.1.Göç Olgusu

İnsanların akıllarındaki göç olgusu genellikle insanların yaşadıkları yerlerden başka yerlere gitmesi şeklindedir. Bu göçler ülkeler için olduğu gibi ülkeler dışına da olabilir. Ancak göç olgusu, sadece insanlara özgü değil yaşayan birçok canlıyı da ilgilendiren bir harekettir. Göç olgusu insanlar ve yaşayan bir çok canlı için yaşamlarını idame ettirebilmelerinin önemli bir ön koşuludur. Göçün insanlık tarihiyle birlikte başladığı söylenebilir. Semai dinlerde Adem ile Havva'nın cennetten kovularak dünyaya gönderilmesi bile bir çeşit göçtür.

İnsanlık tarihiyle özdeş olan bu göç olgusu, demografik, ekonomik, siyasî, psikolojik, antropolojik ve sosyolojik içeriklere sahip olması nedeniyle çok yönlüdür. Göçün bu özelliği, ona evrensel bir yaklaşım imkânını daha işin başında ortadan kaldırmaktadır. Göçü, sadece sosyolojik bir içerikle çözümleme olayında bile herhangi bir evrensellikten bahsetmek imkânsızdır. Bu durum, göçle ilgili tanımlamalardan başlayarak, onunla ilgili teorik yaklaşımlara kadar kendini belirgin bir şekilde göstermektedir. Her bir teorik yaklaşım incelendiğinde, ilgili yaklaşımın sadece kendi doğrularını ön plâna çıkardığı ve diğer teorilerin argümanlarıyla pek fazla ilgilenmediği görülmektedir (Yalçın,2004:4-6).

Göç olgusu kavramına bakmadan evvel bu konuyla ilgili çok önemli bir detayı paylaşmak yerinde olacaktır. Öyleki bu konuyla ilgili kaynakların çok fazla olmasına karşılık yapılmış tanımlamaların çok az olmasıdır. Bu problemin asıl nedeni ise, araştırmacıların göç olgusunu zaten anlaşılır görmeleri ve tanımlarını vermek yerine onu ortaya çıkaran sebepler üzerinde durmalarındadır. Göç kavramı, gerçekten de herkeste az çok aynı şeyi çağrıştırmaktadır. Göç kavramı oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Göç olgusu ile ilgili kavramlar ve tanımlamalar bir sözlük oluşturacak kadar geniş bir yapıya sahiptir. Göç konusu bireyden topluma, ulus devletten uluslar arası örgütlere kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu nedenle göçü tek bir neden üzerine açıklamak göçü anlamak adına yeterli olmayacaktır.

Göçün sebeplerini, sonuçlarını, ve ortaya çıkardığı meseleleri ayrıntılı olarak ortaya çıkarmadıkça göçü anlamak mümkün olmayacaktır. İşte bu nedenle burada göçün bazı tanımlarını vererek konuyu daha da aydınlatmak son derece iyi olacaktır.

TDK'de göç olgusu; “ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle bireyler ile toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” adıyla geçmektedir” (tdk.gov.tr, 2019).

Adıgüzel'e göre; “insanların, sosyal, ekonomik, siyasi veya doğal nedenlerden dolayı coğrafi olarak yer değiştirmesi biçiminde tanımlanabilir. Bu yer değiştirme uluslar arası bir sınırı geçmek biçiminde olabildiği gibi , aynı devlet içinde de olabilir. Göçün biçimi ne olursa olsun her türlü nüfus hareketleri göç tanımı içinde kendisine yer bulur” (2016:3).

Balcıoğlu'na göre göç; “ekonomik, sosyal, ve siyasal sebepler sonucu fertlerin yer değiştirmesidir. İnsanlar; bireysel veya kitlesel bir biçimde, zorunlu veya gönüllü olarak, yaşadıkları yerin idari sınırından ayrılarak, başka bir idari sınırdaki yerleşim yerine, çeşitli sosyal sonuçlar doğuracak biçimde göç etmektedir” (2007:15).

Pazarlıoğlu'na göre; “daha iyi yaşam beklentisi nedeniyle bireyler ya da toplulukların yaşadıkları ortamları bırakıp, geçici veya sürekli olarak yeni yerleşim yerlerine gitmeye karar verme eylemidir” (2007:121).

Göçle ilgili tanımlar incelendiğinde bazı farklılıklara rağmen ortak unsurun “yer değiştirme” olduğu görülmektedir. Bu yer değiştirme kabaca, aynı mahalle içinde çok kısa mesafeli olabileceği gibi, ülke sınırları dışına uzanacak bir eksende uzun mesafeli de olabilmektedir (köy, kasaba ve kentler arası göçler ve sınır ötesi göçler). Teknolojinin baş döndürücü bir hızla arttığı ve gelecekte bu hızın artarak devam edeceği düşünülecek olursa, belli bir gelecekte gezegenler arası göçlerin de gerçekleşeceğini söylemek belki de imkansız olmayacaktır (Yalçın,2004:14).

Göçle ilgili tüm bu açıklamalardan sonra kapsayıcı bir göç tanımı şöyle olabilir: Göç, ekonomik, siyasî, ekolojik veya bireysel nedenlerle, bir yerden başka bir yere yapılan ve kısa, orta veya uzun vadeli geriye dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafik, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir (Yalçın,2004:14)

Günümüzde ulaşımdaki teknolojilerin artması, iletişim alanında yaşanan gelişmeler göç eden insan sayısında inanılmaz bir artışa sebep olmuştur. Tabii ki bu söylediğimiz etmenler ne kadar yasal yollarla da olsa bazen bu imkanlar yasa dışı göçlerin gelişmesine de katkı sağlamıştır.Göçmenlerin özellikle göç etmelerindeki ana nedenler ise; siyasi istikrar, yüksek gelirli iş olanakları, daha az asayiş sorunları, daha sağlam altyapı hizmetleri ve daha rahat yaşam koşulları gibi sıralanabilir.

2.2.Göçmen Kavramı

“Uluslararası Göç Örgütü’ne (International Organization for Migration – IOM) 2019 göre nedeni yada süresi ne olursa olsun bir ya da bir grup insanın yurt içinde veya ülkeler arasında yer değiştirmesine göç, bir ülkenin vatandaşı olmayanların yerleşmek amacıyla o ülkeye taşınması süreci göçmenlik olarak tanımlanır”.

Bunun dışında güvenlik sorunları nedeniyle zorunlu yaşanan göçler iltica, göçmenler ise mülteci olarak adlandırılmaktadır. 28 Temmuz 1951 tarihinde kabul edilen Cenevre Sözleşmesinde mülteci tanımı “ırkı, dini, milliyeti belli bir sosyal gruba mensubiyeti ya da siyasal düşüncesi nedeniyle zulüm göreceği konusunda haklı bir korku yaşayan ve bu yüzden ülkesinden ayrılan, dönemeyen, dönmek istemeyen kişi” şeklinde verilmiştir. Sığınmacı ise herhangi bir ülkede mülteci olma hakkı arayan kişiye denilmektedir (Birdişli,2014:134).

Yasal göç yada göçmenlerin dışında illegal (yasadışı) göç ve göçmenler bulunmaktadır. Yasal göçmenler üç sınıfa ayrılırlar (Birdişli,2014:135):

- a. Sürekli kalma hakkı elde eden göçmenler
- b. Mülteciler,sığınmacılar ve şartlı göçmenler
- c. Geçici olarak ikamet edenler (Öğrenciler, eğitimciler, nitelikli işçiler ve diğer vize kategorilerine giren insanlar).

2.3.Mülteci Kavramı

Mülteciler birçok mesele yüzünden ve sağlam gerekçelere sahip bir korku sebebiyle o ülkenin korumasından faydalanmayan ya da faydalanamayan ve kendilerini ülkelerinin dışında bulan kişilerdir. Zulüm ya da çatışmadan kaçtıkları ve sınırları aştıkları için genellikle gayri resmi olarak insan hakları ihlallerinin görünür hale geldiği insanlar olarak anılır ve ülkeden kaçan mülteci sayısı o ülkenin insan haklarına ne oranda saygı gösterdiğinin de kanıtıdır (Betts,2017:19).

Mültecilerin hukuki hakları ve statüleri vardır. Bunlar yasalarla koruma altına alınmıştır.1951 Mültecilerin Statüsü Sözleşmesi mültecinin net bir tanımını yapar ve mültecilerin haklarını da net şekilde ortaya koyar . 1951 Sözleşmesinin ilk metni sadece Avrupa coğrafyasını kapsamış ancak 1967 tarihli protokol ile kapsamı evrensel hale getirilmiştir. Bu rejimin en önemli ilkesi geri gönderme yasağı ilkesidir. Ve ülkelerin zulüm korkusu altındaki bir kişiyi ülkelerine geri göndermeleri yasaklanmıştır (Betts,2017:20).

1951 tarihli Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin sorumluluk Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine (BMMYK) aittir. Bu birimin 1950 tarihli şartına göre BMMYK'nin anlaşmaya taraf devletlerin sorumluluklarını yerine getirdiklerine dair gözetim sorumluluğu vardır. Mültecilerin korunması tarih boyunca BM'de özel bir kuruma sahip olan zorunlu göç alanlarından yeganesidir. Mülteci rejimi aynı zamanda mültecilerin korunmasına ilişkin 1969 Afrika Birliği Örgütü (AFB) sözleşmesi, ve 1984 Cartagena Latin Amerika Sözleşmesi, ve anlaşma ile de desteklenmiştir. Uluslararası mülteciler hukuku yanında, mülteci haklarının kaynakları uluslararası insan hakları hukuku gibi hukukun diğer alanları içinde de yer almakta ve bunlar mültecilerin korunmasına ilişkin tamamlayıcı bir hukuki koruma sağlamaktadır (Betts,2017:20).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) 2017 yılı sonu itibarıyla dünyada savaş, şiddet, baskı gibi nedenlerle yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalan 68,5 milyon insan olduğunu açıkladı. Bu rakam bir önceki yıla göre 2 milyon 900 bin daha fazla. Böylece İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en üst seviyesine ulaşmış oldu. En çok sığınmacı veren ülkeler Suriye, Afganistan, Güney Sudan, Myanmar ve Somali olarak rapora yansdı. En çok sığınmacı alan ülkeler ise Türkiye, Pakistan, Uganda, Lübnan ve İran oldu (<https://www.dw.com/tr>).

Son yıllarda artan olaylar nedeniyle mülteci akımı günümüzde ve ilerleyen dönemlerde hızını daha da artırarak yoluna devam edecektir. Mültecilik meselesi millet olma özelliği kazanamamış toplumlarda ortaya çıkar. Daha doğrusu savaşla ortaya çıkar. Bu tarz çatışmaların biteceğini söylemek ise neredeyse imkansız hale gelmiştir. Bu nedenle de ilerleyen yıllarda yukarıda bahsedilen rakamların daha da üstüne çıkılacağını tahmin etmek çok da zor olmasa gerek (Bartram vd.,2017:234).

2.4. Göçlerin Nedenleri Ve Sonuçları

Göç olgusu insanlık tarihi kadar eskidir. Geçmişten günümüze göçün değişmeyen nedenler arasında öncelikle daha iyi bir yaşam arayışı vardır. Geçmişte daha çok coğrafik koşullara ve güvenlik sorunlarına dayalı olan göçün nedenleri günümüzde sosyal politik ve ekonomik içeriklerle daha çeşitlenmiştir. Göçün yönü de az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere daha gelişmiş toplumlara doğrudur (Birdişli,2014:134). İnsanların yaşadıkları yerlerden uzun süreli kalmak veya yerleşmek amacıyla başka ülkelere göç etmesinin bir çok nedeni vardır. Göçler, yerinden edilmiş zorunlu göç eden kişilerin göçü olabileceği gibi, ekonomik ihtiyaçlara, insan hakkı ihlallerine, daha iyi bir yaşam elde etme arzusuna , iklim koşullarının zorunlu kıldığı olumsuz coğrafi koşulların zorlamasına ve buna benzer nedenlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde yaşadıkları yerlerde yoksulluk ve açlıkla karşı karşıya olan ve en temel fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayamayan pek çok insanın “umuda yolculuk” olarak da isimlendirilen seyahatlerle başka ülkelere göç ettikleri görülmektedir (Asar,2016:24-25).

Düzensiz göç şeklinde ifade edilen bu tür nüfus hareketlerinde ölümü göze alarak yola çıkan bu insanların pek çoğunun birinci önceliğinin en temel fizyolojik gereksinimlerini karşılayabilecekleri bölgelere ulaşmak olduğunu söyleyebiliriz (Asar,2016:25).

Balcıoğluna göre; “dünyada değişim ve ilerleme, son yıllarda daha önce hiç olmadığı kadar yoğun olmuştur. İnsanlar çağımızda çok farklı amaçlarla göç etmekle birlikte,temel olarak göç formları beş öge üzerinde toplanabilir:

- a. İyi ve daha yeni bir hayat amacıyla yapılan göç,
- b. Çalışma amacıyla yapılan göç,
- c. İsteksiz yapılan göç,
- d. Seyahat amaçlı göç,
- e. Gerisin geriye göç” (2007;82).

1966’larda Everett Lee tarafından yapılan bir çalışmada göçlerin temel karakterleri dışlayıcı ve kendine çeken faktörler etrafında tanımlanmıştır. Buna dayanarak göç olgusuna neden olan faktörler aşağıdaki şekilde dört gruba ayrılmıştır:

- a. İnsanın yaşadığı yerle alakalı olan etmenler
- b. Gideceğini düşündüğü yerle ilgili olan etmenler
- c. Öne çıkan zorluklar
- d. Kişisel etmenler (Akt Birdişli,2014:134).

Bir çok nedeni bulunan göç hareketlerinin en temel nedenlerini ise şöyle sıralayabiliriz:

- a.** Dünya nüfusunda yaşanan hızlı artış ve ülkeler arasındaki gelir dengesizlikleri.
- b.** Pek çok ülkede önlenemeyen kronik işsizlik.
- c.** Ulaşım ve iletişim olanaklarının kolaylaşması.
- d.** Daha iyi yaşama arzusu.
- e.** Ortaya çıkan insan hakkı ihlalleri nedeniyle uluslar arası kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin çabalarının göçmenlerde destek gördüğüne dair bıraktığı iz.
- f.** Hedef ülkelerdeki işgücüne olan talebin artması.
- g.** Uluslararası göç yönetimi mevzuatının yetersizliği.
- h.** Göçmen kabul eden ülkelerin yetkililerinin göçmenlere duyulan ihtiyacı açıkça deklare eden demeçleri.
- i.** Aile birliğini sağlama amacı.
- j.** Yaygın insan hakkı ihlalinin doğurduğu hayatta kalma çabaları.
- k.** Çevresel koşulların doğurduğu olumsuz yaşam alanlarındaki artışlar (Asar,2016:27-28).

İnsanların daha iyi imkanlar için bir bölgeden daha güzel bir bölgeye göç etmesi insanlık tarihinin ilk dönemlerinden itibaren varlığını korumaktadır. Bu nedenle insanların göç ettiği bu bölgeler bazen insanların ihtiyaçlarına cevap vermekte iken bazı bölgelerde ise cevap verememiştir.

Bu nedenle insanlar arasında yaşadıkları bölge nedeniyle fırsat eşitsizlikleri ortaya çıkmaktadır. İnsanlar da kaçırdıkları bu fırsatlara erişmek için daha iyi koşullar sunan bölgelere göç etmeyi tercih etmektedirler.

Yapılan bir çok araştırmanın ortak sonuçlarına göre göçün ana nedenleri; yüksek kazanç, daha iyi eğitim, ülkedeki politik ve sosyal istikrar, teknolojik imkanlar, istihdam ve iş fırsatları gibi sıralanabilir.

İnsanları göçe zorlayan en önemli sebepler içinde yaşadığı koşulların tahammül sınırlarını aşması ve artık bu duruma katlanılamaması gibi söylenebilir. Bu önemli etmenleri; işsizlik, düşük ücret, yeterli olmayan iş imkanları, eğitim, sağlık vb. hizmetlerden mahrum olmak, iç çatışmalar ve terör şeklinde sıralamak mümkündür

- 1. Ekonomik Faktörler:** Göç hareketlerinin başlıca ekonomik belirleyicileri, insanların elde ettiği gelirler ve iş imkanlarıdır. Eğer yeterli imkan ve istihdam sağlanabilirse insanlar göç etmeyecektir. Bu nedenle göç hareketleri ekonomik imkanların az olduğu yerlerden çok olduğu yerlere doğru gerçekleşmektedir. Yapılan bu göçlerin ana nedeni ise özellikle göç ettiği bölge ile kendi bölgesi arasındaki gelir dağılımında yaşanan adaletsizlikle yeterli olmayan iş olanakları gibi sıralanabilir. Çünkü insanların yaşamları çalışmalarına ve gelir elde etmelerine bağlıdır (Özyakışır,2013:15).
- 2. Sosyal ve Kültürel Faktörler:** Göç, coğrafi ve kültürel olarak izole kişi ve toplumlar arasında temas ve iletişime yol açmakta; bunun ise, kültürel etikeleşim, zenginlik ve sorgulama gibi sonuçları olmaktadır. Kültürel karşılaşmalar, tarih boyunca yeni kültürün merak ve tetkik edilmesine paralel olarak, eski ve yeninin karşılaştırılması bağlamında eski kültürü gözden geçirilmesi ve elştirilmesini de beraberinde getirmiştir. Göçün günümüz toplumlarındaki en önemli sonuçlarından birisi de kentleşme diyebiliriz (Korkmaz,2011:8). Sosyal ve kültürel faktörlerin belirleyici olduğu göç hareketlerinin temelinde sosyal politika bağlamında ele alınabilecek nüfus yapısı, eğitim ve diğer bazı sosyal dokular görülmektedir. Bu sosyal dokuları; geniş ailelerin göçten beklentileri, çocukların eğitim ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi, kadınların göçle birlikte şehir hayatının geniş imkânlarından

yararlanarak rahat edeceklerine dair umutları ve çocuklarını daha iyi şartlarda yetiştireceklerine dair beklentiler şekillendirmektedir. Giderek artan nüfus, mevcut yerleşim yerlerinin bireylerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap vermesini zorlaştırmaktadır.

3. Politik Faktörler: Savaş, istila, askeri darbeler, etnik siyaset ve dini gerekçelerle yapılan saldırılardan kaçmak için zorunlu olarak gerçekleştirilen göçler aynı zamanda politik göç kategorisinde yer almaktadır. Politik göç olgusu öncelikle politik çıkarlar ekseninde şekillenmekle beraber, yapının kimliğine göre “özel” ve “devlet” olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır. Belirli bir politik sistemin değiştirilip dönüştürülmesiyle şekillenen politik göç, yine belirli bir bölgenin demografik yapısı değiştirilerek gerçekleştirilir. Göçlerin politik gerekçelerine dünya açısından bakıldığında bu politik dönüşümlerin etkili olduğu görülebilmektedir (Özyakışır,2013:19).

4. Diğer Faktörler: Ekonomik, sosyo-kültürel ve politik faktörlerin' yanı sıra göçe gerekçe olarak pek çok faktörü saymak mümkündür. Terör- güvenlik, ailevi, çevresel, psikolojik, dinsel sebepler ve göçe yol açacak düzeyde meydana gelen doğa olayları bu faktörler arasında şekillendiği için genel belirleyici faktörlerin dışında göçe yol açan bazı spesifik faktörlere de yer verilebilir. Örneğin göç hareketlerine ve geriye göç olgusuna etki eden önemli bir faktör terör-güvenlik faktörüdür. Zira terör, göçün önemli bir boyutunu oluşturan güvenlik olgusuyla doğrudan ilişkilidir. Çünkü insanlar, yerleşim bölgelerinde bireysel, ailevî ve çevresel anlamda güvenliklerinin tehdit altında olduğunu anladıkları zaman hemen göç etme eğilimine girmektedirler (Özyakışır,2013:23).

2.5. Göçlerin Türleri

Göçler, farklı ölçütlere göre farklı türlere ayrılabilir. Örneğin, insanın kendi isteğine bağlı gerçekleşen gönüllü ve zorunlu göçler, ülke sınırları esasına uyarak yapılan iç ve dış göçler ve yoğunluğuna olarak da, bireysel ve kitlesel göçler gibi bir tasnif yapılabilir.

Ancak en mantıklı olanı göçleri gerçekleştikleri bölgelere göre ele almaktır. Göçler gerçekleştikleri bölgelere göre iki başlık altında toplanır. İlki ülkenin mevcut sınırları içerisinde gelişen iç göçlerdir. Bir diğeri ise kendi ülkelerinden ayrılarak başka ülkelere gidip yerleşmek suretiyle yapılan dış göçlerdir. Aslında bu iki farklı göç tanımına karşılık tek bir sonuç karşımıza çıkmaktadır. O ülkelerin göç vermesi veya göç alması durumlarında; dikkat çekici olan şey nüfus yapısına bağlı olarak ekonomik ve sosyokültürel yapının değişmesidir. Göç türleri içerisinde yer alan iç ve dış göç arasındaki en önemli farklılık ise dış göçü gerçekleştiren kişilerin kültürel, ekonomik ve fiziksel anlamda kendine uzak bir bölgeye gidip yaşamasıdır. Bu nedenle dış göç yapan bireyler yerleştikleri bölgeye mutlaka ve mutlaka uyum problemleri yaşar bu da beraberinde birçok farklı problemi beraberinde getirir.

2.5.1. Gidilen Yere Göre Göçler

İç göç, ülke dışına çıkmadan ülke içerisinde bir bölgeden diğer bölgelere ya da daha açık bir ifadeyle kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru yerleşmek amacıyla yapılan göçlerdir. Bu nüfus hareketleri ülke içerisinde meydana geldiği için nüfusu hiçbir anlamda etkilemez ancak ülke içindeki kent ve kırsalda bulunan insan nüfus oranlarını değiştirmektedir. İç göç neticesinde her zaman kent nüfusu artmaz iken kır nüfusu her seferinde azalmaktadır (Özdemir,2008:20).

İç göç,nüfusun sadece mekansal olarak değişimi olduğu için genellikle nüfus hareketleri her zaman gelişmemiş yada az gelişmiş bölgelerden daha gelişmiş bölgelere doğru olmaktadır.İç göç dünyanın bütün toplumlarında yaşanan bir fenomendir ve her zaman aynı amaçlar doğrultusunda yapılmıştır.Yalnız bu durum bazı ülkelerde çok hızlı yaşanmakta iken bazı ülkelerde daha yavaş yaşanmaktadır. Bu en önemli sebebi ise gelir dağılımıdır (Özyakışır;2013:8).

Dış göç ise iç göçün tam tersi bir göç türüdür. İnsanların yaşadıkları ülkeden başka bir ülkeye yaptıkları göç türüdür. Bu göç içinde bulunan şartlara göre uzun vadeli ya da kısa süreli olarak gerçekleşebilmektedir. Günümüzde yaşanan göçler içerisinde en çok yapılan göç hareketleri dış göçlerdir. Çeşitleri çok olmakla birlikte, küreselleşmenin getirdiği kolaylıklar ve fırsatlar dış göçü tetiklemektedir (Çiçekli-Demir,2013:41).

BM göre bir göçün dış göç niteliği elde etmesi için yaşadığı toprakları terk ederek bir yıldan daha fazla süre ile başka yerlerde yaşamış olması gerekmektedir. En bilinen tanımlamayla dış göç, altı başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

1. Gittiği yerde kalıcı olanlar
2. Belli bir süre çalışmak için gidenler,
3. Belirli bir süre çalışmak için giden uzman personeller,
4. Yasal olmayan ve gizli tutulan çalışmalar için gidenler,
5. Belirli bir süre sığınmak için gidenler ve
6. Mülteciler” (Özyakışır,2013:9).

Genel olarak bakıldığında, ülke sınırları içerisinde gerçekleşen iç göçün tersine, dış göç veya diğer bir adıyla uluslararası göç, ülke sınırlarını aşarak başka ülkelere yapılan göç hareketleridir. İç göçte ülke nüfusu azalmamakla birlikte sadece bölgeler arası demografik yapı değişmekte, dış göçte ülke nüfusunda gerçekleşen göç oranında bir azalma meydana gelmektedir. Nüfusun azalmasının yanı sıra dış göçle birlikte ülkeler ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Ayrıca uzun vadede daha yüksek bir gelir ve daha iyi bir yaşam kalitesi elde etmek amacıyla yapılan dış göç beraberinde ülke ekonomisi açısından beyin göçü olarak ifade edilen negatif bir dışsallık yaratabilmektedir.

Yüksek düzeyde eğitime ve niteliğe sahip işgücünün, en genel anlamda daha iyi yaşam ve çalışma olanakları sunan ülkelere gitmesi olarak tanımlanabilecek beyin göçü, son yıllarda uluslararası göç hareketleri içinde payı en fazla artan göç kategorisidir. Zira günümüzde dünya nüfusunun büyük çoğunluğu doğduğu ülkede yaşamakla birlikte, yaşamlarının bir bölümünü çalışmak, eğitim görmek ve hatta emekliliğini geçirmek için farklı bir ülkede bulunmak isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır. Bugün 8 milyar olan dünya nüfusunun 300 milyonu (%4) doğduğu ülkeden farklı bir ülkede yaşamını sürdürmektedir. Bu dış göçün ne kadar büyüklükte ve önemli olduğunu gözler önüne sermektedir (Özyakışır,2013:10-11).

Ortadoğu ülkelerinden Avrupa'daki ülkelere girmeye uğraşan yasadışı göçmenler, Suriye'deki savaştan kaçarak Türkiye'deki mülteci kamplarına yerleştirilen Suriyeli mülteciler, yeşil kart hakkı elde ederek çalışmak için ABD'ye yerleşen göçmenlerin hareketleri uluslar arası göç olarak ta isimlendirilen dış göçe verilebilecek birkaç örnek olabilir (Çiçekli-Demir,2013:42).

2.5.2. Nedenine Göre Göçler

Göçü nedenine göre zorunlu ve gönüllü şeklinde ikiye ayırmak mümkündür. Gönüllü göç ortada herhangi bir zorunlu durum olmadan ya da herhangi bir baskı hissedilmeden başka bölgelere kendi istek ve rızası ile göç etmesine verilen isimdir. Dünyada meydana gelen göçlerin çoğunluğu bu şekildedir. Çoğunlukla ekonomik nedenlerin tetiklediği bu göç hareketlerinin daha iyi bir eğitim, evlilik, çalışma ya da seyahat gibi nedenlerle gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Zorunlu göç ise insanların isteği ile değil de zorunlu nedenlerle yapılan göçlerdir. İnsanların bazen bazı durumlar karşısında yapacak hiçbir şeyi kalmayınca mecburen göç etmek zorunda kalırlar. Örneğin doğal afetler karşısında hayatın yaşanılmaz hale gelmesi ya da yaşama imkanı kalmaması gibi nedenlerle gerçekleşen göçleri de zorunlu göç olarak isimlendirebiliriz.

Bunların yanı sıra savaşlar, iç çatışmalar, rejim baskıları gibi gerekçelerle de bireyler yaşadığı yerleri terk etmek ve başka ülkelere yerleşmek zorunda kalmaktadır. Bugün dünyada milyonlarca sığınmacı başka ülkelere uluslararası koruma talep etmiş, milyonlarcası da talepleri kabul gördüğünden mülteci sıfatıyla başka ülkelerde yaşamaktadırlar. Saymış olduğumuz bu göçler göç etme faktörlerinin ortadan kalkmasına bağlı olarak kalıcı ya da geçici olabilmektedir. Yine de her koşulda zorunlu göçte insanın hiçbir istek ve iradesi söz konusu değildir. Göç mutlak ve zorunlu bir duruma gelmiştir. Örnek verecek olursak 2010 yılında Endonez'yada yaşanan tsunami felaketi yine 2011'de Van'da yaşanan deprem felaketini gösterebiliriz. Saymış olduğumuz bu örnekler insanların göç etmesini zorunlu hale getirmiştir (Çiçekli-Demir,2013:40-41).

2.5.3. Yasal Statüye Göre Göçler

Göçün kanuni kurallara uyularak yapılıp yapılmamasına bağlı olarak göç hareketleri kanuni ve kanundışı göç şeklinde sınıflandırılmaktadır. Dünyadaki göçlerin büyük çoğunluğu yasal kurallara uyularak yapılmaktadır. Yasal göç bu göçü yapmaya uygun kişilerin yapacağı göçlerdir. Yani kanuni anlamda tüm prosedürleri yerine getirmiş kişiler tarafından yapılan göçlerdir. Ülkesinde aldığı eğitimi yeterli görmeyip yurt dışında eğitimini iyileştirmek isteyen bir kişi öncelikle gideceği okulun yeterliliklerine sahip olması gerekmektedir. Dil yeterliliği olmayan, finansal imkanları yetersiz olan ve uluslar arası seyahat için gerekli belgeleri olmayan bir kişinin yasal yollarla göç etmesi asla mümkün değildir (Çiçekli-Demir,2013:40-41).

Günümüzde birçok gelişmiş hedef ülke, çeşitli gerekçelerle ülkesine doğru gerçekleşen göçü durdurmak, düzenlemek ve kısıtlamak istemektedir. Bunun sonucu olarak sert sınır politikaları izlenmekte, birçok gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkeler vatandaşlarına vize zorunluluğu getirmişlerdir. Vize prosedürlerinin de zor ve katı olması, başvuru kriterleri yetersiz olan yabancıların vize alamamasına neden olmaktadır. Göç konusunda ısrarcı olan göçmen adayları yasal yolları kullanamadığında yasadışı göçü tercih etmektedir. Yasadışı giriş, kalış ya da yasadışı çıkış bu sınıfın belirgin karakteristikleridir. Konulan yasaklar, getirilen engeller ve alınan tedbirler ne olursa olsun insanların göç etme eğimlerini durdurmak oldukça zordur. Sürekli refah ve özgürlük içerisinde yaşayan insanlardan haberdar olan ve aynı şartlara ulaşmak isteyen insanlar için göç ısrarla takip edilecek ve sonunda varılacak bir hedef haline gelebilmektedir (Çiçekli-Demir,2013:40-41).

3. ORTADOĞU VE ARAP BAHARI

3.1.Orta Doğu'nun Jeopolitik Önemi

Tarih öncesi çağlardan beri başta bir çok uygarlığın ve üç büyük semavi dinin çıkış noktası olan Orta Doğu, insanlık için önemli ekonomik ve politik merkezlerden biri olmuştur. İnsanlar yeryüzünde yaşamaya başladıkları andan itibaren doğaya bağımlı olarak yaşamışlardır. Ayrıca insanlık tarihinin başlangıcından bu zamana kadar yaşam coğrafyalarını ekonomik, sosyal ve fizyolojik ihtiyaçları doğrultusunda belirlemişlerdir (Başbüyük,2007:218). Orta Doğu da işte bu nedenle insanların bu ihtiyaçlarına her dönem cevap vermiş bir bölge olmuştur uzun yıllar boyunca (Bilgili ve Kocalar,2014:461-471). Medeniyet tarihinin bu coğrafyada başlaması sebebiyle, bölge her zaman bir çok savaşa, istilaya ve göçlere sahne olarak tüm dünyanın dikkatini çekmiştir (Arı,2012:21). Ayrıca bölge, zengin yer altı kaynakları ve stratejik konumuyla tarih boyunca önemini korumaya devam etmiştir.

Orta Doğu kelimesini ilk olarak ortaya atan Amerikalı deniz subayı Alfred Thayer Mahan'dır. Mahan, 1902 yılında İngiliz dergisi The National Review'de yayımlanan "Basra Körfezi ve Uluslararası ilişkiler" makalesinde Orta Doğu'dan söz etmiştir. Orta Doğu terimi, 1939 yılı itibariyle Birleşik Krallık resmi kaynaklarında kullanılmaya başlanmıştır. Ve günümüze kadar da kullanılmaya devam etmiştir. Ayrıca yer altı ve yer üstü kaynaklar bakımından zengin olması nedeniyle de yıllar boyunca sömürgeci devletlerin kısılcısından kurtulamamıştır (Özey,2007:38).

Bugün Orta Doğu sınırlarını tam anlamıyla belirlemek mümkün değildir. Ancak bilindik anlamda batısında Fas, Libya, Tunus, Cezayir, Somali, Mısır, Etiyopya ve Sudan doğuda, Bahreyn, Irak, Kuveyt, Katar, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri, kuzeyde Türkiye, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Kafkasya'ya uzanan güneyde ise Suudi Arabistan ve Yemen'i içine alan Arap yarımadasını kapsayan bir bölge olarak isimlendirilebilir. Sınırlar biraz daha daraltılacak olursa kuzeyinde Türkiye, İran, batısında Mısır, güneyde Aden Körfezi ve Yemen ve doğuda Umman Körfezi'ni içine alan bir coğrafya olarak adlandırılabiliriz (Arı,2012:21).

Orta Doğu, etnik köken bakımından Araplar, Farslar ve Türklerin dinsel olarak da Müslümanların egemenliğinde olmuştur. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Yahudiler, son dönemde ise Kürtler bölgede önemli bir konuma sahip olmuşlardır (Arı,2012:31).

Stratejik konumu itibariyle büyük önem arz eden Orta Doğu coğrafyası, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarını birbirine bağlamaktadır. Mısır'a hayat veren Nil Nehrine, Basra Körfezi'ne dökülen Dicle ve Fırat Nehirlerine, Hürmüz Boğazı ve Süveyş Kanalı gibi stratejik önem taşıyan su yollarına ev sahipliği yapmaktadır. Doğu ve Batı arasında önemli ticaret yollarının da geçiş güzergahıdır (Yılmaz,2016: 101). Bu yüzden tarihin her döneminde ilgi odağı olmuş ve güçlü devletlerin dikkatini çekmiştir. Orta Doğu Napolyon, Hitler, Büyük İskender, Jules Sezar da dahil birçok liderin egemen olmak için çabaladığı yer olmuştur.

Bugün Orta Doğu'yu önemli kılan, güçlü devletlerin bölgeye hâkim olmak için yarışmasına sebep olan şey aslında 1800'lerin sonuna doğru keşfedilen petroldür. Güçlü devletler bu bölgedeki zengin petrol yataklarına egemen olmak için Orta Doğu'nun karışık iç siyasetinden faydalanmak istemişlerdir. Petrol sahibi olan ülkeler sürekli savaş ve hükümet darbelerine sahne olmuştur. Böylece bölge halkı sorunlardan ve savaştan gözünü açamamıştır. Çoğu zaman bölgedeki çocuklar barışın ne demek olduğunu bilmeden büyümüşlerdir. Orta Doğu'nun uluslararası konumunu belirleyen faktörler, bölgenin coğrafyası ve jeopolitik özellikleri, tarihi ve jeokültürel yapısı ve jeoekonomik özellikleri olarak sıralanabilir (Davutoğlu,2012: 324-332).

3.2. Arap Baharı

18 Aralık 2010 tarihinde Ortadoğunun en önemli ülkelerinde biri olan Tunus'ta başlayarak kısa sürede Ortadoğu ve Afrika ülkelerine sıçrayan ve Arap Baharı olarak adlandırılan gösteriler günümüze kadar hala etkisini devam ettirmektedir.

Arap baharı birçok ülkede hükümetlerin devrilmesine, birçok ülkede iç savaş ve dış müdahalelerin yaşanmasına birçok ülkede ise reformların yapılmasına sebep olan bu olaylar çok büyük krizlere neden olmuştur.

Tunusta üniversite bitirmesine rağmen iş bulamayıp bunalıma giren Muhammet Bouazizi isimli bir genç hayatını sürdürebilmek için işportacılık yapmaya başlamış ancak önce polisler tarafından dövülmüş ve hemen ardından tezgâhına el konulmuştur. Bu olaylar üzerine Muhammet Bouazizi, Tunusun Sidi Buzid şehrinin valilik binası önünde kendisini ateşe vermiştir. Bu olaydan sonra Bouazizi'yi destekleyen ve daha çok özgürlük isteyen gençler sosyal medya aracılığı ile bir araya gelerek gösteriler yapmaya başladılar. Böylece adına Arap Baharı denilen ve kısısı süre içerisinde Ortadoğu ve Afrika ülkelerine sıçrayan olaylar da başlamış oldu (Polat,2016:138).

Başlangıç aşamasında bölgenin “olumlu” anlamda dönüşümü umutların filizlenmesine atfen “bahar” olarak nitelenen bu sürecin zaman içinde kavramsallaştırılması başta olmak üzere, niteliği, farklı ülkelerdeki farklı yansımaları, bölgede yaşanan dönüşümlerin akıbeti ve bölgesel ve küresel güçlerin sürece müdahil olması ve sürecin jeopolitik güç dağılımı açısından önemi sorgulanır hale gelmiştir. Bu açıdan özellikle yaşanan sürecin bölge için anlamı, bölge ülkelerinin geleceği ve söz konusu ülkelere model arayışları, bölgede yaşanan güç boşluklarının hangi aktörler tarafından doldurulup, güç dengelerinin yeniden nasıl ve hangi aktörlerle sağlanacağı öncelikli konular haline gelmiştir (Hatipoğlu,2014:50).

3.2.1. Arap Baharının Sebepleri

Yüzyıllardır kan ve gözyaşının hiç dinmediği bir coğrafyadır belki de Orta Doğu. Aslında bunu bu şekilde değil de neden kan ve gözyaşlarının dinmediği bir coğrafya Ortadoğu diye sorsak haldede daha yerinde olacaktır. Nedeni tabii ki Orta Doğu zenginlikleri ve özellikle petrol 2010 yılına kadar her ne kadar istikrarsız bir süreç yaşamış olsa da Orta Doğu'da ne oldu da birden bire ya da ne değişti? O zaman önce Arap Baharının genel sebeplerine bakmamız gerecektir.

Arap Baharı'nın arkasında; ekonomik zorluklar ve halkların demokrasi talepleri yer almaktadır. Söz konusu ülkelerde gelir dağılımındaki dengesizlikler, yaygın fakirlik, yolsuzluklar, yozlaşmış yönetim sistemleri, kayırmacılık, yönetimin babadan oğula geçmesi ve halkın ülke yönetiminde söz sahibi olamaması sorunun diğer nedenlerini oluşturmaktadır. Özellikle eğitilmiş gençler arasındaki yüksek işsizlik oranı, Tunus ve Mısır'da toplumsal gerilimlere neden olmuştur. (Göçer,2014:54).

Arap Baharının tek sebebinin ekonomik nedenler olduğunu söylemek çok sınırlayıcı bir yaklaşım olacaktır. Arap Baharının arka planında ekonomik nedenlerin dışında içtimai ve siyasi nedenlerinde var olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Arap Baharını tetikleyen münferit hadiselerin genel karakteristiği sosyolojik nedenlerine ilişkin ipuçları vermektedir. Arap Baharı süresince meydanlarda müşahade edilen toplumsal gösterilerde, kitlelerce kullanılan dil ve argümanların da siyasi nedenlerin dışı vurumu olduğu söylenebilir (Çelik,2015:37).

Mısır, Yemen, Tunus, Suriye ve Fas doğal kaynak yönünden, görece fakir ülkelerdir. 2008 küresel ekonomik krizinin de etkisiyle önemli ölçüde gelir kaybına uğrayan bu ülkelerde, 2010 yılında, gıda ve enerji fiyatlarının önemli ölçüde yükselmesi, huzursuzluğu arttırmıştır. Bu ülkelerdeki fakirliğe karşılık Suudi Arabistan, Libya ve Cezayir gibi ülkelerde ise doğal kaynaklar bakımından zengin olmasına rağmen bu kaynaklardan sağlanan gelirler halka değil de doğrudan yönetime ve yönetime yakın olan kişilere gitmiş bu halkın bu kaynaklardan mahrum olmasına sebep olmuştur. Bu nedenle de halk alt yapı, eğitim, sağlık ve diğer alanlarda sürekli ihmal edilmiş bu da yönetime ve yöneticilere karşı olumsuz duyguların gelişmesine sebep olmuştur (Göçer,2014:54).

Bahadır Selim Dilek, yaşanan sürecin ardında küresel oyuncuların bulunduğunu düşünmektedir. Dilek'e göre: "Ortadoğu kısa süre içinde küresel oyun kurucuların kapalı kapılar ardında aldığı kararlarla Arap coğrafyası birden hareketlendirdi. 2010 yılında Muhammet Bouazizi'nin, Sidi Buzid şehrinin valilik binası önünde kendisini yakması nasıl bir etki yaratmıştı ki tüm Orta Doğu'ya sıçramıştı. Aslında gerçekte olan Büyük Orta Doğu projesi ile birlikte üniter devletlerin parçalanarak gevşek federasyonlara ya da konfederasyonlara

dönüştürülmesi, bu ülkelerin toplumsal yapılarının etnik ve mezhepsel düzeyde ayrıştırılması planlanıyordu. Yazara göre Arap Baharı ile bu planlama revize edilmiş ve BOP'un ana hatları korunmakla birlikte Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı ılımlı islam üzerinden yeniden şekillendirme yaklaşımı benimsenmişti. Sözün özü Arap Baharı, en basit anlamıyla Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da ılımlı İslam'ın uluslar arası alanda kabul görmüş bir temsilcisinin iktidara taşınması projesiydi. Batılı ülkelerin desteklediği kalkışmalarla mevcut rejimler yıkılacak, Batı ile uyumlu, piyasa ekonomisini destekleyen ılımlı İslamcı yönetimler iktidara gelecekti. Böylece Batılı ülkeler sözde ılımlı İslamcı demokrasi ile yönetilen ülkelerde istedikleri gibi at koşturacaklardı.(2018;;29-32)

Paksoy vd. Arap Baharının sebeplerini dört başlık altında ele almaktadır. Paksoy vd. göre Arap Baharının nedenleri;

- 1. Ekonomik Nedenler:** İşsizlik, enflasyon, zor yaşam koşulları, gıda sıkıntısı.
- 2. Siyasal Nedenler:** Demokratik olmayan diktatörlük yönetimlerinin varlığı, bireysel özgürlüklerin kısıtlı olması, kötü, baskıcı, usulsüz ve yozlaşmış yönetimlere karşı halk nezdinde gelişen tepki.
- 3. Kültürel Nedenler:** Küreselleşen dünyada artan iletişim ve ulaşım imkânlarının sonucu olarak halkın, özellikle de Arap gençlerinin sosyal medya üzerinden görüp, haberdar oldukları daha demokratik ülkelere ve toplumlara özenmeleri ve sisteme karşı isyan etmeleri.
- 4. Uluslararası Nedenler:** Başta ABD olmak üzere Batı dünyasının aktif siyasal desteği, NATO'nun Libya'daki muhalif kuvvetlere Kaddafi güçlerini bombalayarak yaptığı stratejik askeri yardım (2013:178).

Tabii ki bu saymış olduğumuz nedenler belki de buzdağının görünmeyen yüzü. Peki ya görünen yüzü? Özellikle ekonomik zorluklar ve hakların demokrasi talepleri başlıca görünen nedenleridir diyebiliriz. Arap Baharının yaşandığı ülkelerin tamamı için insanlara sunulan gelir dağılımındaki farklılıklar, yaşanan ekonomik sıkıntılar, artan yolsuzluk olayları, son kullanma tarihi geçmiş yönetim biçimleri, adam kayırma, idarelerin liyakat yerine torpille belirlenmesi devretmesi ve tabii insanların yönetimde söz sahibi olamaması gibi nedenleri sayabiliriz (Göçer, 2014:54). Bu nedenle de halk alt yapı, eğitim, sağlık ve diğer alanlarda sürekli ihmal edilmiş bu da yönetime ve yöneticilere karşı olumsuz duyguların gelişmesine sebep olmuştur.

4. SURİYE VE İÇ SAVAŞ'IN BAŞLANGICI

4.1.Suriye Tarihi

Suriye ismi geniş anlamda coğrafi bölgeye verilen bir isim olmakla birlikte, içinde çok çeşitli grupları ve fikirleri barındıran bir coğrafyadır. Suriye kelimesi akıllara, insanlar arasındaki görüş farklılıkları, mezhepsel rekabetler, ekonomik şehirli kırsal çekişmesi ve etnik çekişmeler gibi kavramları akıllara getirmektedir. Bugünkü Suriye'nin sınırları koloniyal sınırlara göre çizilmiştir.

Ülkenin fiziki konumuna göz atıldığında ise, doğu tarafında Irak, güney tarafında Ürdün, kuzey tarafında Türkiye batısında ise İsrail ve Lübnan ile Akdeniz'in vardır. Ülkenin 1/3'ü çöl, diğer 1/3'ü tarıma uygun olmayan araziler ve diğer kısmın ise normal insanların tarım yapabildiği araziler oluşturmaktadır. Tarım faaliyetleri, ülke ekonomisinin dayanak noktasıdır (Çiçekli-Demir,2013:72).

Tarihsel olarak bakacak olursak Suriye topraklarının günümüzdeki topraklarından çok daha büyük bir bölgeyi kapsadığını söyleyebiliriz.Batı tarafında Akdeniz kuzey tarafında ise Toroslar olduğunu söyleyebiliriz. Günümüz bağımsız devletleri açısından bakıldığında Suriye, aslında Ürdün, Lübnan ve hatta İsraili de içine alan çok geniş bir alanı kaplamaktadır (Gürson,2016:1).

Geçmişte birçok Mezopotamya medeniyeti özellikle Sümerler,Babiller ve Akatlar bölgeyi uzunca süre kontrolleri altında tutmuşlardır. Daha sonraları ise Suriye toprakları Hititler ile Mısırlılar arasında amansız bir mücadeleye sahne olmuş, ve tarihteki ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşmasından sonra Suriyenin kuzey toprakları Hitit devletinin hakimiyeti alanına girmiştir. Bir dönem Asur ve Pers egemenliğinde de kalan Suriye toprakları sonrasında ise Makedonyalıların işgaline maruz kalmıştır. Büyük İskender döneminde helenistik kültürün etkisiyle en yaygın kullanılan dil y Yunanca olmuştur. Büyük İskender'in hayatını kaybetmesinden sonra generalleri arasından paylaşılan Suriye toprakları daha sonra Bizans İmparatorluğu'nun idaresine girmiştir (Çelikkol,2015:9).

7. yüzyıl başlarında islamiyetin kabul edilmesi ile birlikte Suriye toprakları farklı bir önem kazanmış ve kısa süre içerisinde islam toprakları içerisine katılmıştır. 12. yüzyılda Eyyubiler idaresinde olan bu topraklar Moğol işgaliyle birlikte huzur ve sükunetten uzun süre yoksun kalmıştır. Yavuz Sultan Selim'in Mercibadık zaferinden birinci dünya savaşına kadar Osmanlı egemenliğinde kalmıştır (Akkan,2016:5).

Birinci Dünya Savaşı sırasında imzalanan gizli antlaşmalardan biri olan Sykes Picot Antlaşması ile Suriye toprakları Fransa sömürmesine bırakılmıştır. Paris Barış Konferansı ve San Remo Konferansları ile ülkede Fransız mandası resmen kurulmuştur. İkinci Dünya Savaşının getirdiği telaş Fransızları bölgeden çekilmeye itmiş ve savaş sonunda ise Fransızlar Suriye'nin bağımsızlığını tanımak mecburiyetinde kalmışlardır. Suriye bağımsızlığını kazandıktan sonra tam on yedi yıl (1946-1963) boyunca dinsel ve ideolojik farklılıklardan kaynaklanan siyasi gerilimlere sahne olmuştur. 1958 yılından itibaren Suriye Mısır ile birleşmiş ve bu tam üç yıl sürmüştür. Daha sonra ise Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne ait bir toprak parçasına dönüşmüştür. Korgeneral Hafız Esad'ın yapmış olduğu darbe sonrasında ise ülke diktatörlükle yönetilen bir ülke halini almıştır. Suriyedeki bu yeni yönetimin daha önceki dönemler gibi kısa ömürlü olacağı düşünülse de Hafız Esad ülkedeki güç dengeleri arasında barış sağlamış ve Mart 1971'de Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Hafız Esad'ın ölümünden sonra ikinci oğlu Beşar Esad yönetime geçmiştir. 2019 yılı itibari ile Suriye'de yönetim halen Beşar Esad'ın elinde bulunmaktadır (Gürson,2010:6-8).

4.2. Suriye İç Savaşı

2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaş Arap Baharı'nın son halkasını oluşturmaktadır. Cumhurbaşkanı Beşar Esed'in ülkede köklü değişiklikler yapma vaadi Suriye'deki protestoları kısa süre ertelese de siyasi tutukluların serbest bırakılması için başlatılan protestolar sonucunda olaylar daha da büyümüş bir çok kişi tutuklanmıştır. Arap Baharı'nın etkisiyle Suriye'de başlayan bu ayaklanmaların ekonomik nedenleri yanında aslında daha önemli nedenleri bulunmaktadır. Özellikle siyasi isteklerin ve artan siyasi baskıların bu nedenler arasında olduğu söylenebilir (Sandıklı-Çakmak,2014:26).

2011 yılının Mart ayında kitlesel gösteriler düzenlendi. Gösteriler önce masum protestolarla başladı. Daha fazla demokrasi talebi hemen ardından geldi. Ardından protestolar büyük bir hacim kazandı ve olaylar silahlı bir kalkışmaya dönüştü. Bu kalkışma hareketi IŞİD'in Rakka'da ortaya çıkmasıyla korkunç bir terör dalgası estirmeye başladı. Ve tabii ki korkulan oldu. Suriye kısa süre içinde kan gölüne döndü. Oysa Arap Baharı'nın ilk rüzgarları esmeye başladığı zaman hiç kimse, bu rüzgarların Suriye'de kasırgaya dönüşeceğini beklemiyordu. Çünkü Suriye o dönemde diğer Arap ülkelerine göre daha istikrarlıydı, bürokrasi ve ordu diğer Arap ülkelerine göre daha güçlüydü. Suriye toplumunun sosyo ekonomik düzeyi diğer Arap ülkeleriyle karşılaştırıldığında Suriye'nin durumu birçok Arap ülkesinden son derece daha güçlüydü (Dilek,2018:29-32).

4.3. Suriye İç Savaşının Nedenleri

Suriye'de Arap Baharı olarak nitelendirilen hareketin bir sonucu olarak başlayan göç civar ülkerinde sosyal ve ekonomik düzenlerini etkilenmiştir. Bu bakımdan Suriye iç savaşının nedenleri, Arap Baharının genel nedenleriyle yakından ilgilidir. Suriye iç savaşının nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Şimşek,2015:158-159):

- 1. Psikolojik-Sosyal Faktörler:** İnsanların ihtiyaçları karşılanacak şekilde yaşam isteği ve insanların tüm temel hak ve özgürlüklerden yararlanma arzusu, insan hakları, ifade özgürlüğü, düzgün bir toplum, adaletli bir hükümet, dini inançlara saygı vb. istek ve ihtiyaçlarının yöneticiler tarafından yerine getirilmemesi ve bu ihtiyaçların ertelenmesi, otoriter ve özelliğini kaybetmiş yönetim yapıları.
- 2. Ekonomik nedenler:** Yoksulluk, iş bulamama, kötü yaşam şartları vb.
- 3. Siyasal nedenler:** En iyi yönetim şeklinin demokrasi olduğu bilinmesine rağmen yöneticilerin insanlara hak ve özgürlükler verme yönünde hiçbir girişimde bulunmaması, bunun yanında devletin kurumsal bir yöntem yerine aile şirketi gibi yönetilmesi vb. nedenler.

4. Yönetimsel Nedenler: Hükümetlerin yanlış politikaları benimsemesinin yanında baskıcı, sindirici ve yasaklayıcı yönetsel yaklaşımlar sergilemesi gibi nedenler.

Türkiye Suriye’de iç savaşın başladığı 2011’den beri kapılarını Suriyelilere sonuna kadar açmış ve çok kısa bir zaman zarfında binlerce Suriyeli Türkiye topraklarına sığınmıştır. Türkiye’de uygulanan sınır statüleri eksikliği nedeniyle giriş ve çıkışların sınır kapılarından yapılması gerekirken sadece sınırlardan değil her yerden Suriyeli akını başlamış ve bu da Türkiye’nin milyonlarca Suriyeli ile baş başa kalmasına neden olmuştur. Bu durum kayıt dışı sığınmacı sayısının artmasına neden olmuştur. Kayıt dışı sığınmacı sayısının artması bir takım problemleri de beraberinde getirmiştir. Sığınmacıların ülke içerisinde kontrolsüz hareket etmeleri sosyal olumsuzluklara neden olmuş, kaçak işçi olarak çalışmayı ya da dilenmeyi gelir kaynağı haline getirmeleri olumsuz birçok ekonomik soruna sebebiyet vermiştir.

5. SURİYELİ GÖÇÜNÜN BİR SINIR KENTİNE ETKİSİ: İSLÂHİYE ÖRNEĞİ

Türkiye bulunduğu coğrafi konum itibariyle komşu ülkelerde yaşanan birçok insani krizden etkilenmiş bu nedenle de sığınmacı ve mülteci ağırlama yönüyle yıllarca tecrübe kazanmış bir ülkedir.

Suriye’de meydana gelen siyasi ve sosyal krizler neticesinde Nisan 2011 yılı itibariyle, 252 kişi ile başlayan Türkiye’ye yönelik olan nüfus hareketinin boyutu günümüzde üç milyonu aşmış bulunmaktadır. Bölge ülkelerini kapsayan büyük resme bakıldığında ise bu rakamın çok daha ürkütücü bir halde olduğunu görmek mümkündür. Suriye’de Mart 2011’den bu yana devam eden iç savaş 13 milyon kişinin evini terk etmesine neden oldu. Evinden ayrılan Suriyelilerin yarısı ülke içinde, diğer yarısı ise komşu ülkelere, Avrupa’ya ve Kuzey Amerika’ya göç etti. 2017 yılı sonu itibariyle en çok Suriyeli sığınmacının Ortadoğu ülkelerinde bulunduğu, 1 milyon Suriyelinin de Avrupa’da olduğu açıklandı. PEW araştırma şirketinin yayımladığı kapsamlı incelemeye göre 7 yıldır süren Suriye iç savaşı sonucu 13 milyon Suriye vatandaşı evini terk etti. Bu rakam son on yıllarda görülen en büyük göç hareketi. Yerinden olan Suriyelilerin 6 milyonu yani yarısına yakını ülkeleri içinde yer değiştirdi. 5 milyona yakın Suriyeli ise komşu ülkelerde yaşıyor. Lübnan’da 1 milyon, Ürdün’de 660 bin, Irak’ta 250 bin Suriyeli var. Komşu ülkelere giden Suriyeli sığınmacılar evinden olan nüfusun yüzde 41’ini oluşturuyor. 150 bine yakın Suriyeli sığınmacı da Kuzey Afrika ülkelerine yerleşmiş durumda.

Bir milyon sığınmacıya ise Avrupa kapılarını açmış durumda. Almanya’da 530 bin Suriyeli sığınmacı olduğu bildiriliyor. İsveç’te 110 bin, Avusturya’da ise 50 bin Suriyeli sığınmacı var. 2015 ile 2016 yıllarında Avrupa’da sığınmaya başvuran hemen hemen tüm Suriyelilerin sığınma başvuruları ya kabul edilmiş ya da sonuçlanması bekleniyor. Kuzey Amerika’da 100 bin Suriyeli sığınmacı bulunuyor. Kanada’ya 52 bin, ABD’ye ise 21 bin Suriyeli sığınmacı yerleşmiş. ABD’de 8 bin Suriyelinin geçici koruma statüsü (temporary protections status) bulunuyor (<https://www.umhd.org.tr>).

Savaş, şiddet, baskı, zulüm ve işkence gibi sebepler nedeniyle son verilere göre Türkiye’de 3 milyon 606 bin 737 Suriyeli yaşamını sürdürmektedir. Sayı itibarıyla en çok Suriyeli sığınmacıyı barındıran ülke Türkiye olmuştur. Türkiyeden sonra Lübnan, Ürdün ve Irak gibi Orta Doğu ülkeleri gelmektedir. Bu ülkelerde yaşayan Suriyeli sığınmacı sayısı ise iki milyona yaklaşmış durumda. Göç eden bu Suriyeli sığınmacılar evinden olan nüfusun yüzde 40’ını oluşturmaktadır (<https://www.unhcr.org/tr>).

Coğrafi sınırlandırmayı sürdürerek ve bu bağlamda Avrupa dışında gerçekleşen olaylardan dolayı Türkiye’ye gelmiş sığınmacılar için üçüncü ülkeye yerleştirmeyi en çok tercih edilen çözüm olarak koruyarak; 1951 Sözleşmesi ve 1967 Protokolü’ne taraftır. Türkiye, uluslararası standartlara uygun etkin bir ulusal sığınma sistemi inşa edebilmek için yasal ve kurumsal reformlar gerçekleştirmektedir. 2013 Nisan ayında, Türkiye’nin ilk sığınma kanunu olan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından uygun bulunmuş ve 11 Nisan 2014’te yürürlüğe girmiştir. Kanun, Türkiye’nin ulusal sığınma sisteminin temel dayanaklarını ortaya koyup; politika oluşturma ve Türkiye’deki tüm yabancılara ilişkin işlemlerden sorumlu olan başlıca kurum olarak Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nü kurmuştur. Türkiye aynı zamanda, Türkiye’de geçici koruma sağlanan kişilerin hakları, yükümlülükleri ve bu kişilere ilişkin prosedürleri ortaya koyan Geçici Koruma Yönetmeliği’ni 22 Ekim 2014 tarihinde kabul etmiştir” (<https://www.unhcr.org/tr>).

Türkiye aynı zamanda, Türkiye’de geçici koruma sağlanan kişilerin hakları, yükümlülükleri ve bu kişilere ilişkin prosedürleri ortaya koyan Geçici Koruma Yönetmeliği’ni 22 Ekim 2014 tarihinde kabul etmiştir (<https://www.unhcr.org/tr>).

Bu rakamlar itibari ile Türkiye iç savaşın çıktığı günden beri ülkesini terk eden Suriyeli sığınmacıların en çok tercih ettiği ülke olmuştur. Türkiye’de önce sınıra yakın kamplara yerleştirilen Suriyeliler, daha sonra çoğunlukla sınır bölgelerindeki kentler başta olmak üzere Türkiye’nin değişik bölgelerine yerleştirilmiştir. Yoğun göç dalgalarıyla karşılaşan Türkiye’de ilk dönemlerde Suriye’deki olayların kısa sürede sona ereceği düşüncesi ve Suriyelilerin evlerine döneceği düşüncesi hakimdi. Ancak iç savaşın giderek artan şiddeti nedeniyle her geçen gün sığınmacı sayısı hızla

artmıştır. Ülkemizdeki sığınmacılar gittikleri kentlerde sosyo-ekonomik ve siyasal ve daha bir çok sorunlara neden olmuşlardır. Artık Suriyeli sığınmacıların salt temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik politikalar çözüm üretmez olmuştur. Zor şartlarda yaşamını sürdürmeye çalışan sığınmacılar suç ve şiddet olaylarına daha da meyilli hale gelmişlerdir. Dışlanma duygusu, düşük yaşam standartları, eğitimsizlik gibi temel problemleri olan sığınmacılar ileriki zamanlarda büyük toplumsal sorunlara neden olmuşlardır (Bildik,2018:64). Biz konumuz itibari ile Suriye’li sığınmacıların bir sınır kenti olan İslâhiye’ye olan etkilerini incelemeye çalışacağız. Suriye’li sığınmacıların İslâhiye kentine olan etkilerini toplumsal ekonomik ve ulusal-uluslararası alanda olmak üzere toplam üç başlık altında inceleyeceğiz.

5.1. Suriyeli Göçünün İslâhiye’ye Toplumsal Etkileri

2019 itibari ile sekizinci yılını dolduran Suriye iç savaşı milyonlarca Suriyeli sığınmacının ülkesinden göç etmesine neden olmuştur. Önceleri sınır kentlerine akın eden bu sığınmacılar zamanla ülkenin birçok kentine yayılmışlardır. Bu durum sınır kentleri başta olmak üzere Suriyelilerin her anlamda ülkemizi etkilemelerine neden olmuştur. Ülkemize gelen bu sığınmacılar ile halk arasında başta dil, kültür ve yaşam tarzından kaynaklanan bu sıkıntılar giderek artmış hiçbir zamanda bitmemiştir. Örnek olarak ülkemizde gelen bu Suriyeli sığınmacılar ile evlenmesi sonu çok eşliliğin yaşanması ve buna bağlı olarak boşanmaların artması, kadın ve çocuklara karşı yapılan istismarlar, yine yaşanan mezhepsel tartışmalar ülkemize yaptıkları bazı toplumsal etkiler olarak sayılabilir. Ancak bu etkiler zamanla azalmıştır. Suriye halkının Türk adet, gelenek ve göreneklerine entegre olması nedeniyle zamanla bu etkiler daha da azalmıştır. Özellikle İslâhiye boyutuna bakılacak olursa bir büyük şehir kadar toplumsal anlamda etkilemese de az da olsa etkileri olmuştur. Ancak yukarıda söylediğimiz gibi bu etkiler zamanla azalarak bugüne kadar gelmiştir.

İslâhiye kaymakamımız sayın Ramazan Yıldırım ile yapmış olduğum röportajın Suriyeli göçünün İslâhiye’nin toplumsal yapısına olan etkilerinin kısımlarını burada vermenin İslâhiye olan etkilerinin daha da anlaşılmasına katkı sağlayacağına inanıyorum.

İslâhiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım, İslahiye’de ne kadar Suriyeli yaşıyor sorusuna ise şu cevabı vermiştir: “İki barınma merkezinde yaklaşık 20 bin, ilçe merkezinde de 6-7 bin civarında Suriyeli yaşıyor. Göçün ilk yıllarına göre İslâhiye’deki göçmen sayısı düşmüştür. İlçede iş imkânları az olduğundan Gaziantep’e, başka illere geçiş yapması sayının düşmesine neden olmuştur. Düşüşte diğer bir neden ise 10-11 bin civarında bulunan Iraklı Türkmen vardı barınma merkezlerimizde. Bunları Kahramanmaraş’taki barınma merkezine sevk edilince sayı düştü”.

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım göç eden Suriyeliler için barınma merkezlerinin kurulmasında İslâhiye’nin sınır kenti olmasının etkisi olup olmadığını ise şöyle açıklıyor: “Kesinlikle birinci derecede etken olmuştur. Çünkü sınır olduğu için en çok etkilenen yerleşim yerlerinin başında İslâhiye geliyor. Çok yoğun bir göç olunca buraya bir barınma merkezi mutlaka ihtiyaçtı. Bu göçün etkilerini daha içerilere taşımamak, azaltmak için bu barınma merkezlerinin İslâhiye’de kurulması gerekli idi. Anadolu da barınma merkezi yok. Sınır illerinde Hatay, Gaziantep gibi illerde bu barınma merkezleri mevcut”.

İslâhiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım, İslâhiye’de yerel halkın Suriyelilere yaklaşımını ve yerelde yaşanan sıkıntıları ise şöyle açıklıyor: “Çok ilginç. Bu soruyu tüm ziyaretçilerimiz de soruyor, geçici barınma merkezlerimize gelen. Söylediğimiz zaman da “sorun yokmuş gibi” izlenim verdiğimizizi düşünüyorlar ama gerçekten hiçbir uyum sorunu yok. Hiçbir sıkıntı yok. Şunu da söyleyebilirim; suç oranı Türk vatandaşları içerisindeki suç oranına oranla Suriyeliler arasındaki suç oranı da istatistiksel olarak çok düşük. İslahiyeliler ile Suriyeli sığınmacılar arasında da hiçbir uyum sorunu da yok. Aslında kültür de farklı değil. Kültür çok uzak değil. Bir de milletimizin yapısı gereği zaten misafirperver bir milletiz. Ben bugün yine geçici barınma merkezlerimizdeydim. Her gün zaten sürekli ziyaret ediyorum. Eksik gedik kontrol ediyorum. Şöyle yine bir baktım. Milletimizle, devletimizle gurur duydum. Tatil Köyü havasında. Hastanemiz işliyor, marketimiz işliyor. Ter temiz pırıl pırıl. Çocuklar okula gidiyor. Parklarda oynuyorlar. Yani gerçekten devletimizle, milletimizle bugün bir kere daha gurur duydum. Öyle bir milletiz ki, bu imkânları hiçbir devlet hiçbir millet başka, dünyada sağlamaz” .

İslâhiye’de Suriyeli göçünün toplumsal anlamda belki de en önemli etkilerinden bu mülteciler ile yapılan evliliklerdir. Ancak bu evlilikler kayıt altına alınarak sorunlar minimize edilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki tabloda İslâhiye’de yapılan evlilikler ve yabancı uyruklularla yapılan evliliklerin resmi kaydını verilmiştir. Aslında bu tabloda ki yabancı uyruklu evliliklerin tamamı Suriyeliler ile yapılmıştır diyemeyiz. Ancak büyük bir kısmı Suriyeliler ile yapılmıştır diyebiliriz.

Tabii ki bu evlilikler “6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91 inci maddesi ile Geçici Koruma Yönetmeliği çerçevesinde geçici koruma kapsamındaki Suriyeli yabancıların uyrukluk durumlarının evlendirme daireleri tarafından gayri muntazam olarak (pasaport, bekârlık belgesi vs. olmadan yapılan başvurularda) değerlendirilmesi halinde bu kişilerin evlenmelerinin Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatı tarafından tutulan kayıtlara dayanılarak verilecek belgelere göre yapılmaktadır. Bu itibarla; evlenmek isteyen geçici koruma kapsamındaki Suriyeli yabancıların; öncelikle buldukları ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüklerine başvuru yapmaları ve bu idareler tarafından tutulan kayıtlardaki güncel bilgilerine göre verilecek medeni durumunu gösterir “Evlenme Ehliyet Belgesi” ile evlendirme dairelerine başvuruda bulunmaları durumunda resmi evlilik işlemlerini gerçekleştirebilmektedirler” (<http://www.goc.gov.tr>).

Tablo 1: 2011-2018 Yılları Arası İslahiye’de Gerçekleşen Evlilik Sayıları

YIL	TOPLAM EVLİLİK SAYISI	YABANCI UYRUKLULARLA EVLİLİK SAYISI
2011	654	-
2012	670	-
2013	629	-
2014	638	-
2015	608	-
2016	601	39
2017	530	72
2018	498	51

Kaynak: İslahiye Nüfus Müdürlüğü 2019

Toplumsal alandaki en önemli etkilerden biri de güvenlik meselesidir. Aslında Türk toplumunda oluşan algı Suriyelilerin her anlamda sorun çıkarıcı ve asayiş bozan belki de tek unsur olduğudur. Ancak bu iddia son derece ciddi ve desteklenmesi gereken bir meseledir. Burada Gaziantep Üniversitesi Öğretim Üyesi ve aynı zamanda Göç Enstitüsü Müdürü olan Doç. Dr. Mehmet Nuri Gültekin yapmış olduğunu araştırmayı vermek son derece yerinde olacaktır.

“Öğretim Üyesi ve Göç Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Mehmet Nuri Gültekin Araştırma sonrasında sanılanın aksine Suriyelilerin yüzde 81’inin karakol veya mahkemeye işinin olmadığını belirten Gültekin sözlerine şöyle devam etti. “Son dönemde bazı kesimlerce Suriyelilerin kriminal olayları tırmandırdığı ve suç işleme oranının arttığı yolundaki iddiaları var. Oysa, Gaziantep’te yaşayan Suriyelilerden yüzde 81’i ne mahkeme, ne de karakola gitmemiş. Çeşitli nedenlerle gidenlerin oranı ise toplam nüfusun yüzde 19’u kadar ki bunların da 69.5’i resmi evrak işlemleri için gittiklerini beyan ediyor. Yüzde 21.2’si davacı olarak, yüzde 6.5’i davalı sıfatıyla, yüzde 2.8’i ise tanık olarak mahkeme ya da karakola gittiğini belirtiyor. Bu araştırma, Gaziantep’teki Suriyelilerin asayiş olaylarıyla özleştirilmesi gibi genel tutumun tutarsızlığını ortaya çıkarıyor. Başka bir deyişle, Suriyelilerin mevcut durumuyla bir asayiş meselesi ortaya çıkardığı yolundaki iddiaların mesnetsiz olduğunu teyit ediyor” (<https://www.haberler.com>).

Tablo 2:İslahiye’de Gerçekleşen Asayiş Olayları

YILLAR	TOPLAM OLAY		SURİYELİLERİN KARIŞTIĞI		ORAN	
	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI
2012	873	553	3	4	%034	%072
2013	853	515	7	10	%082	%1,94
2014	847	569	18	19	%2,12	%3,33
2015	727	445	19	22	%2,61	%4,94
2016	785	498	24	24	%3,05	%4,81
2017	872	663	33	42	%3,78	%6,33
2018	1140	770	52	58	%4,54	%7,53
TOPLAM	6096	4013	156	179	%2,55	%4,46

Kaynak:İslahiye İlçe Emniyet Müdürlüğü 2019

Tablo 3: İslahiye’de Gerçekleşen Asayiş Olayları

(01OCAK 2012-31 ARALIK 2018)						
SUÇ TÜRLERİ	TOPLAM		SURİYELİ		ORAN	
	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI	OLAY MİKTARI	ŞÜPHELİ MİKTARI
Asayiş	6069	3983	143	162	%2,35	%4,06
Terör	-	-	-	-	-	-
Kaçakçılık	27	30	13	17	%48,1	%56,6
GKİT Suçları	-	-	-	-	-	-
Organize Suç	-	-	-	-	-	-
Kabahat/Takibi Gereken Suç	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	6096	4013	156	179	-	-

Kaynak:İslahiye İlçe Emniyet Müdürlüğü 2019

Tablodan da görüldüğü gibi son altı yılda İslâhiye’de meydana gelen toplamda 6096 asayiş olayının sadece 156’sı Suriyelilere aittir. Bu da toplam oran üzerinden %4,46’sını oluşturmaktadır ki bu oran da son derece düşüktür. Ayrıca 6096 asayiş olayı içerisinde ki şüpheli miktarlarına baktığımızda Suriyelilerin sadece 179 kişide kaldığını görüyoruz. Bu da toplam oran üzerinden %2,55’ini oluşturmaktadır. Bu oran da son derece düşüktür.

Bu düşük oranlar, ülke geneli için de benzer şekildedir. Örnek olarak: “Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Alt Komisyonu Başkanı Uslu: “İçinde bulunduğumuz toplumla yaptığımız kıyaslamada Suriyelilerin 2014 ile 2017 yılları arasında karıştıkları suçların yıllık ortalaması yüzde 1.32 oranında olduğunu ifade etmiştir” (<https://www.pusulahaber.com.tr>).

Suriyeli göçmenlerin ülkemize geldikleri 2011’den bu yana sağlık hizmetleri de eksiksiz olarak verilmektedir. Ülkemize giriş yaparak geçici koruma altına alınan Suriyelilere yönelik sağlık hizmetleri, ilk olarak 29.04.2011 tarihinde Hatay ilinde başlamıştır. 4 ilde (Gaziantep, Mardin, Hatay ve Şanlıurfa) 22 sınır geçiş noktası, 10 ilde 23 geçici barınma merkezi bulunmaktadır. Suriyeli hastalara; İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 17.10.2014 tarihli ve 12029 sayılı 29 nolu Genelge ve 22.10.2014 tarihli ve 29153 sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından çıkarılan 18.12.2014 tarihli ve 27767 sayılı 2014/4 nolu Genelge Bakanlığımız Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 25.03.2015 tarihli ve 2875 sayılı Geçici Koruma Altına Alınanlara Verilecek Sağlık Hizmetlerine Dair Esaslar Yönergesi doğrultusunda hizmet sunulmaktadır.

Tablo 4: Suriyeli Sığınmacıların Tedavi Merkezleri

İller	İlçe	Kamp adı	Sağlık hizmetini veren kurum	Hizmetin verildiği yer
Hatay	Altınözü	Tekel	Tsm	Bina
		Boynuyoğun	Tsm	Konteyner
	Yayladağı	Tekel	Tsm	Bina
		Yibo	Tsm	Konteyner
Antakya	Apaydın	Tsm	Prefabrik bina	
Osmaniye	Merkez	Cevdetiye	Tsm/hastane	Prefabrik bina
Şanlıurfa	Harran	Kökenli	Tsm/hastane	Prefabrik bina
	Ceylanpınar	Telhamut	Tsm/hastane	Ait çadır
	Akçakale	Süleymanşah	Tsm/hastane	Ait çadır
	Viranşehir	Viranşehir	Tsm/hastane	Ait çadır
Kilis	Merkez	Öncüpınar	Tsm/hastane	Bina/konteyner
	Merkez	Beşeriye	Tsm/hastane	Prefabrik bina
Gaziantep	Karkamış	Karkamış	Tsm/hastane	Prefabrik bina/konteyner
	Nizip	Nizip	Tsm/hastane	Bina
	İslahiye	İslahiye 1	Tsm/hastane	Ait çadır
	İslahiye	İslahiye 2	Tsm	Çadır h.
K.Maraş	Merkez	K.Maraş	Tsm/hastane	Çadır h.
Adıyaman	Merkez	Adıyaman	Tsm/hastane	Ait çadır h.
Adana	Sançam	Adana	Tsm/hastane	Çadır h.
Malatya	Merkez	Mabek(beydağı konaklama)	Tsm	Konteyner
Mardin	Midyat	Midyat	Tsm/hastane	Çadır h.
	Nusaybin	Nusaybin	Tsm/hastane	Çadır h.
	Derik	Derik Çadırkent	Tsm/hastane	Konteyner

Kaynak: <https://www.tesev.org.tr> 2019

Yukarıdaki tabloda Suriyeli göçmenlere verilen sağlık hizmetleri görülmektedir. İslâhiye’de önce hastane ve çadırlarda sağlık hizmeti verilmiştir. Çadır kentlerin kapanmasının ardından ise hem toplum sağlığı merkezlerinde hem de hastanelerde hizmet vermeye devam edilmektedir. Bu nedenle İslâhiye Suriyeli göçmenlere verilen sağlık hizmetlerinden çok etkilenmemiştir. Ayrıca İslâhiye’de evde kalan Suriyeliler kayıt altına alınmıştır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Hizmetler İslâhiye İlçe Müdürlüğü, kiraladıkları evlerde yaşayan Suriyelilerin sağlık ve eğitim envanterini tespit etmek için çalışma başlatmıştır (<http://www.sondakika.com/>).

Ülkede Suriyelilerin göçüyle birlikte üzerinde konuşulan en önemli konulardan birisi de hastanelerdeki Suriyeli hastaların çokluğu olmuştur. Bu durum halk tarafından sıklıkla yaşanan problemler arasında yer almakla birlikte yetkililer sosyal medyada anlatıldığı gibi onlara öncelik verildiği bilgisinin yanlışlığına vurgu yapmaktalar.

Hastaların randevu saatlerine göre muayene için içeri alındığını ifade etmekte. Suriyelilerin göç ettiği İslahiye ilçesindeki Devlet Hastanesi'nde 2012 Yılından 2018 yılına dek (2018 Yılı dahil) muayene olan toplam hasta sayısı ile Suriyeli hasta sayısı verilmiştir.

Tablo 5: İslâhiye'deki Suriyeli Hasta Sayısı

YILLAR	MUAYENE OLAN TÜRK HASTA SAYISI	MUAYENE OLAN SURIYELİ HASTA SAYISI	ORAN
2012	313.338	35.755	0,11
2013	316.796	71.182	0,22
2014	271.416	67.534	0,24
2015	276.733	144.041	0,52
2016	312.952	125.280	0,40
2017	338.413	113.739	0,33
2018	344.425	86.335	0,25

Kaynak: İslâhiye Devlet Hastanesi 2019

Tabloda görüldüğü gibi göçün başladığı ilk yıllarda İslahiye Devlet Hastanesi'nde muayene edilen hasta oranı düşük iken Suriye'deki göçün yoğun olduğu 2015 yılında ilçede muayene edilen Türk hastalara göre Suriyeli hasta oranının 0,52 ye ulaştığı görülüyor. Ağustos 2018 tarihinden itibaren ilçede bulunan iki çadır kent kapandığından bu oranın 0,25'e gerilediği görülüyor. İslahiye Devlet Hastanesi verilerine göre tabloda yer almayan ilk 5 ayda (14.05.2019 İtibariyle) toplam Türk hasta sayısı 146,207 iken Suriyeli hasta sayısı 25,308 ve oran ise 0,17'ye düştüğü görülmüştür.

Suriyeli göçmenlerin İslahiye'ye bir diğer etkisi de Suriyeli göçmenlerin 2013 yılından itibaren dünyaya getirdikleri bebeklerdir. Bu etki İslahiyeyi sadece nüfus anlamında etkilemiştir. Aşağıdaki tabloda 2012 yılından 2018 yılına kadar İslahiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı verilmiştir.

Tablo 6: İslâhiye’de Dünyaya Gelen Suriyeli Bebek Sayısı

T.C SAĞLIK BAKANLIĞI GAZİANTEP İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ İSLÂHIYE DEVLET HASTANESİ 2012-2018 TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE SURIYELİ DOĞUM SAYILARI													
2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
T.C	SRY	T.C	SRY	T.C	SRY	T.C	SRY	T.C	SRY	T.C	SRY	T.C	SRY
133	73	48	175	237	412	287	878	167	765	303	717	353	458
7 YILDA													
T.C TOPLAMI : 1.528													
SRY TOPLAMI : 3.478													

Kaynak: İslâhiye Devlet Hastanesi 2019

Tabloda görüldüğü gibi 7 yılda İslâhiye’de 1.528 Türk bebek dünyaya gelirken doğan Suriyeli bebek sayısı 3.478 olmuştur. Tablo dikkatle incelendiğinde göç yoğunluğunun yaşandığı 2015 yılında doğan Suriyeli sayısı 878’e ulaşarak en yüksek rakama ulaşmıştır. 2018 yılında 458’e düşen rakam ilçedeki 2 çadır kentin 2018 yılında kapanmasının ardından düşüşe geçmiştir. İlçede Suriyelilerin doğum sayılarıyla yaptığımız çalışmadan sonra Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İslâhiye Mezarlıklar Müdürlüğü kayıtlarında yaptığımız incelemede de göçün başladığı 2012 yılından 2019 yılı ilk aylarına kadar yaptığımız araştırmada 215 Suriyelinin çeşitli nedenlerle hayatlarını kaybettikleri ve ülkelerinden uzakta İslâhiye’de toprağa verildiği bulgusuna ulaştık.

Suriyeli göçünün eğitim hayatına etkilerine bakacak olursak bu etkinin diğer alanlara nazaran daha az olduğu söylenebilir. Özellikle İslâhiye’de Suriyeli çocukların eğitim ve öğretimleri için çeşitli kademelerde okullar açılmış ve bu okullarda Suriyeli çocuklar kendi dillerinde eğitim alabilme imkanına sahip olmuşlardır.

Suriyelilerin İslahiye'deki eğitim durumları: Çadır kentlerin Eylül 2018 tarihinde tamamen kapatılmasının ardından İlçe merkezinde barınan Suriyeli ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimlerinin aksamadan devam edebilmesi için Cevdetpaşa Mahallesi'nde " İslahiye 1 Nolu Geçici Barınma Merkezi " adı altında Okul açıldı. Diğer yandan ilçedeki Suriyeli çocukların eğitimi için "İslahiye UNİCEF Umut Geçici Eğitim Merkezi" adıyla açılan okul 2015 yılından bu yana ilçe merkezinde eğitim veriyor.İslahiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, ilçedeki Suriyelilerin okullaşma ve eğitim öğretim durumu şöyledir:

Tablo 7:İslahiyede Eğitim Gören Suriyeli Sayısı

İslahiye UNİCEF Umut Geçici Eğitim Merkezi	
4,8 ve 12. Sınıf Öğrencileri	
KIZ ÖĞRENCİ SAYISI	234
ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI	228
TOPLAM	462

İslahiye 1 Nolu Geçici Barınma Merkezi	
İLKOKUL	
KIZ ÖĞRENCİ SAYISI	182
ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI	201
TOPLAM	383

ORTAOKUL	
KIZ ÖĞRENCİ SAYISI	137
ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI	103
TOPLAM	240

MİLLİ EĞİTİM OKULLARINDA EĞİTİM ÖĞRETİM GÖREN	
KIZ ÖĞRENCİ SAYISI	925
ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI	932
TOPLAM	1857

ORTAOKUL	
KIZ ÖĞRENCİ SAYISI	137
ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI	103
TOPLAM	240

Kaynak: İslahiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2019

Yukarıdaki tabloya baktığımızda Suriyelilerin İslahiye'deki eğitimleri tamamladığı görülmektedir. Ayrıca bu okulların bazıları uluslararası alanda yaşanan gelişmeler sonucu yapılmış ve bu da İslahiye'nin uluslararası alanda tanıtımını sağlayarak olumlu anlamda etki yapmıştır. Bu anlamda bu okullara verilecek en güzel örnek Güney Kore'nin Gaziantep'in İslahiye ilçesindeki 18 Ekim 2016'da açılan yaklaşık 14 bin sığınmacının yaşadığı çadır kentte yaptırdığı 22 derslikli okuldur.

Suriyelilerin İslahiye’yi etkileri anlamda bir diğer etki ise yemek kültürü olarak ifade edilebilir. Ülkelerindeki savaştan kaçarak Türkiye’ye sığınan bu insanlara yaklaşım olarak, isterseniz adına insani duygularla deyin, isterseniz de dini yaklaşımla İslami duygularla yaklaşarak Ensar-Muhacir ilişkisi deyin; Türkiye Cumhuriyeti Devleti onlara kucak açmış, AFAD, KIZILAY ve diğer birimler hizmeti ayaklarına sermiştir. Çadır kentlerde yemek dağıtımı, göçün ilk günlerinde, bahse konu yardım kuruluşları vasıtasıyla yapılmaya başlanmış ancak daha sonra bu uygulamadan vazgeçilerek bu iş yemek şirketlerine verilmiştir. Dağıtımlar sırasında, (önceleri anlam verilemese de zaman içinde fark edilen) yemek kültürü farklılığı nedeniyle Türk vatandaşlarınca bazı yemeklerin çöpe gitmesi gariptir. Örneğin Türkiye’de çoğunlukla tüketilen fakat Suriyelilerce tüketilmeyen somun ekmeğinin tonlarcası çöpe gitmiştir. Suriyelilerin genelde Türkiye’de Lübnan ekmeği diye de tabir edilen “lavaş ekmeği” tükettikleri anlaşılınca sorun çözüldü. Çadır kentlerde daha sonraları Suriyelilerin yaşamlarına dair yemek kültürlerine has fırınlar yapılarak hizmete konulduğunda iç huzura katkı sağladığı görüldü.

Çadır kentlerde yemek şirketleri dağıtımına son verilmesinin ardından kendi talepleri doğrultusunda kendi kültürlerine dair yemekleri yapması imkânına kavuşmaları amacıyla 2013 yılında marketler kuruldu. Bu marketlerde para kullanılmadı. Uluslararası yardımların dağıtımında da büyük kolaylık sağlayan KIZILAY KART uygulamasına geçildi. Suriyeliler, kişi başına düşen yardımları ayda ikiye bölerek hem ihtiyaçlarının karşılanması sağlandı. Hem de kendilerine yapılan yardımın tamamını bir çırpıda harcama imkânları önüne de geçilmiş oldu. Çadırlarda artık bu kartlar vasıtasıyla kendi kültürlerine göre alışveriş imkânı getirildi hem de kendi kültürlerine dönük talep ettikleri yemekleri yaparak yemeleri sağlandı. Bu olayın ayrıca çadır kentte iç huzurun da sağlanmasında etkin bir rol oynadığı da gözlemlendi.

Yemek kültüründe görülen farklılık ticari hayata da yansıyor. Türk marketlerinde de “lavaş ekmeği” Suriye ekmeği olarak market tezgâhlarında yer aldığı görüldü. Ayrıca Suriyelilerin kent merkezinde açtığı kızarmış tavuk satan iş yerleri de Türkler tarafından rağbet görüyor.

İslâhiye kaymakamımız sayın Ramazan Yıldırım ile yapmış olduğum röportajın Suriyeli göçünün İslâhiye'nin ekonomik yapısına olan etkilerini burada vermenin İslâhiye olan etkilerinin daha da anlaşılmasına katkı sağlayacağına inanıyorum. “Şuanda Suriyelilerin okul çağındaki çocuklarının %95'i eğitim görüyor. Düşünebiliyor musunuz birkaç yıl içerisinde, geçen sene de böyleydi. %95'i eğitim görüyor. Konut fiyatlarında bir miktar artış olmuş olabilir göçün ilk yıllarında şuanda fiyatlar normale indi diyebiliriz. Yeni konutlar yapıldı. Altyapı buna göre dizayn edildi. Kamplar bu açıdan toparlayıcı oldu. Mutlaka sıkıntılar vardır. Ama çok bariz, çok büyük ciddi, çevre kirliliği gibi veya buna benzer sırtan çok ciddi rahatsızlık veren büyük bir sorun yok, Suriyelilerden kaynaklanan. Bundan sonrası da önemli. Bu insanların barınma, beslenme ihtiyaçları giderilecek, gideriliyor. Bunla ilgili sıkıntı yok zaten. Fakat bizim gelecek nesiller için... Biz bunların daha ne kadar kalacağını bilmiyoruz. 3 yıl da kalsa 5 yıl da kalsa veya sürekli de kalacak olsa bizim bunların çocuklarına iyi bir eğitim vermemiz lazım. Eğer biz bu eğitimi vermezsek işte o zaman sıkıntıyı yaşarız. Bu çocuklar bize kötülük olarak suç örgütü olarak döner. Ama iyi bir eğitim verirsek olumlu hale çevirebiliriz. Bunu da avantaja çevirebiliriz. Örneğin ABD göçmenler ülkesidir. ABD'yi güçlü kılan, dinamik kılan, zenginleştiren de göçmenler olmuştur. 200 yıllık tarihinde göçmenler ABD'de taze kan olmuştur. Orada hepsinin değişik yetenekleri var. Bu da ABD'yi zengin ve güçlü yapmıştır. Biz de, spor, sanatsal yeteneği, resim, ticari yetenekleri avantaja çevirebiliriz”.

Suriyeli göçünün İslâhiye'ye toplumsal anlamda etkilerinin nasıl olduğunu tam anlamıyla anlamak adına son olarak İslâhiye'de yaşayan kişiler ile yapmış olduğum görüşmeleri de vererek bu başlığı tamamlamak istiyorum.

İlk röportajımı İslâhiye'de görev yapan STK görevlisi ve aynı zamanda öğretmen olan Rahşan Hanım ile gerçekleştirdim. STK görevlisi olan öğretmen Türkiye'ye gelen İslâhiye'de barınan Suriyelilerin yaşantıları bizimle uyum sağlıyor mu sorusuna cevap olarak: “Uyum sağlamak bir anda olabilecek bir şey değildir. Zaman geçmesi lazım, şartların olgunlaşması lazım. İlk geldikleri yıllara kıyasla şimdi çok çok iyiler. Ama uyum konusunda da direnç gösterdikleri bir gerçek maalesef. Asimile olma gibi bir korkuları var, Türkçe öğrenmeyi reddediyorlar, ülkenin kurallarına uymak gibi bir dertleri yok. Tepkisellik çok fazla, kendi aralarında gayr-i

sahih bilgileri çok hızlı bir şekilde yayıp direniş gösteriyorlar” diyerek cevaplamıştır. Rahşan Hanım yakınınızda Suriyelilerle evlenen tanıdığınız var mı? Resmi evlilik mi yapıyorlar yoksa imam nikâhli mi sorusuna ise; “Yakınımda Suriyeli bir bayanla evlenen bir tek kişi tanıyorum, o da resmi nikahla evli ve gayet muntazam bir evlilik hayatı var” diyerek cevaplamıştır.

İkinci röportajımı ise İslâhiye’de öğretmen olarak çalışan Hakan Bey gerçekleştirdim. Eğitimde Suriyelilerle çalışmanın verdiği zorluklar nelerdir sorusuna; “Eğitimde Suriyelilerin normal sınıflara alınması ciddi anlamda sorunlara yol açtı. Daha sosyal, kültürel ve dil ile ilgili alanlarda uyum sağlayamamış insanlar bir araya getirildi, aynı sınıfa konuldu. Öğretmenler kısa bir eğitimden geçirilse de öğrenciler daha hazır değildi. Kültürlü ve ekonomik düzeyi iyi olan Suriyeli ailelerin çocukları çok çabuk uyum sağladı ve sınıflarında kabul gördüler. Arkadaşlarıyla uyum sağlayıp Suriyeli olanlardan uzaklaştılar. Hatta bazıları Suriyeli olduğunu bile kabul etmedi. Büyük ölçüde Türkleşti. Türk gibi düşünüp yaşamaya başladı. Diğer dil bilmeyen kesim ise sınıflarda tüm sorunların kaynağı oldular. Dil bilmedikleri için kabul görmediler, dersi anlayamadılar dolayısı ile gürültü yapmaya, kendi aralarında konuşmaya başladılar. Aralarında gruplaşmalar oldu. Hırçınlaşan Suriyeli öğrenciler eziklik kompleksi ile daha da sorun oldu. Kendileri ile ilgili olmayan bir şeyde bile alınganlık gösterdiler. Çeteleşmeler başladı. Kendi aralarında daha da bağlandılar. Israrla dışa kapandılar, saldırganlaştılar. Asıl eğitilmesi gereken bu grup oldu” diyerek cevaplamıştır. Hakan Bey İslâhiye’de barınan Suriyelilerin yaşantıları bizimle uyum sağlıyor mu sorusuna; “Tümünün uyum sağladığını söyleyemem. Gözlemlediğim kadarıyla okumuş ve kültürlü kesim daha uyumlu. Çünkü kültürlü olanları çok dışa açık, sosyal ve saygılılar. Türk toplumuyla kaynaşmak için çaba sarf ediyorlar. Diğerleri ise sanki uyum kurmamakta inat ediyorlar. Daha çok kendi içlerinde iletişim kurdukları için hiçbir şekilde Türkçe öğrenmiyorlar ve uyum sağlamıyorlar. Dışa çok kapalılar” diyerek cevaplamıştır. Hakan Bey Suriyelilerin mahalledeki yaşamları, komşularıyla ilişkileri nasıldır? Uyumlu mudurlar yoksa problemlidirler sorusuna ise; “Suriyeliler daha çok kenar mahallelerde yaşıyorlar. Genel olarak komşularıyla problemleri yok. İlk zamanlarda herkes eşyasını ve imkânlarını onlarla paylaştı, yardımcı oldu. Bazıları da ev bile denmeyecek yerleri onlara kiraya vererek onları kandırdıklarını sandılar. Sonra evlerde yaşayan insan sayısı arttı, mahallelerdeki Suriyeli sayısı arttı. Kenar mahallelere hâkim hâle

geldiler. Önce en angarya işlerde çalıştılar vasıfsız işçi olarak. Şimdi inşaat sektöründe kendilerine iyi bir alan açtılar. Bunun dışında boş ve kullanılmayan bakkal dükkânlarını yeniden açtılar ya da manava çevirdiler. Lokanta, tatlı, berberlik ve ikinci el eşya işlerine el attılar. Ekonomik olarak güçlenmeleri ve Türklerin işlerini ellerinden almaları vatandaşın gözüne batar oldu” diyerek cevaplamıştır.

Üçüncü röportajımı ise İslâhiye’de (kapatılan) 1.Nolu kamp sorumlusu ve aynı zamanda öğretmen olan Hasan Bey ile gerçekleştirdim. 1.Nolu kamp sorumlusu ve aynı zamanda öğretmen olan Hasan Bey Suriyelilerden dolayı günlük yaşamda yaşadığımız zorluklar oluyor mu sorusuna; “2011 yılında Arapça bildiğimden dolayı Suriyeli misafirlerin tutulduğu çadır kentte görevlendirildim. Bir buçuk seneden uzun bir süre orada görev yaptım. Görev sürem boyunca birçok olumsuzlukla karşılaştım. Çoğu zaman isyan ettiğim kızdığım hayıflandığım anlar oldu, fakat empati kurup onların çerçevesinden değerlendirdiğim zaman durumlarının ne kadar zor olduğunu anladım. Hatta denizde boğulup kıyıya vuran bir Suriyeli göçmen bebeğin resmine baktıkça aynı yaşlarda olan çocuğu gözümün önüne gelip gözlerim doldu. Sonrasında çadır kentte koşuşturan küçük çocuklara baktım ve iyi ki buraya gelmişler iyi ki burada bizim ülkemiz onlara kol kanat germiş diye düşündüm. Çadır kentte çalıştığım o sürelerin hepsinde yaşadığım bütün sıkıntılar o küçük çocukların gülüşünden ve canından daha değerli değildi, aynı şekilde can güvenliği olmayan bu insanlardan kaynaklanan ufak tefek problemlerin gelip geçici olduğunu ve ülkemize yakışan bir şekilde onları misafir etmemiz gerektiğini düşünüyorum” diyerek cevaplamıştır. Hasan Bey eğitimde Suriyelilerle çalışmanın verdiği zorluklar nelerdir sorusuna ise; “Dil problemi ve uyum dışında bir problem yok. Türk eğitim sistemine entegrasyon çalışmalarının olumlu sonuçları ile hiçbir sıkıntı kalmayacağını düşünüyorum” diyerek cevaplamıştır. Hasan Bey Suriyelilerin mahalledeki yaşamları, komşularıyla ilişkileri nasıldır? Uyumlu mudurlar yoksa problemlidirler sorusuna ise; “Ailemin yaşadığı Hatay’da mahallelerinde, Suriyeli, Türk ayrımı hemen hemen tamamen ortadan kalkmış, insanlar arasında çok güzel uyumlu bir mahalle kültürü oluşmuş. İlçemiz İslahiye’de bu durumun dil farklılığından dolayı biraz daha yavaş ilerlemekte, fakat geleceğe dair benze bir uyumun oluşup sorunsuz bir kaynaşma ortamı oluşacağına dair şüphem yok” diyerek cevaplamıştır.

5.2.Suriyeli Göçünün İslâhiye'ye Ekonomik Etkileri

Mart 2011'den beri devam eden Suriyeli göçü Türkiye'yi birçok alanda etkilediği gibi ekonomik alanda da etkilemiştir.Bu etkileri genel olarak görebilmek için öncelikle Orsam'ın (Orta Doğu Stratejik Araştırmalar Merkezi) 2015'te hazırlamış olduğu raporu vererek başlamak son derece yerinde olacaktır. Orsam'ın hazırladığı rapora göre Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye ekonomik etkileri (<http://tesev.org.tr>):

1. Suriyeli mültecilerin Türkiye yapmış oldukları ekonomik alandaki etkiler genelinde bu etkilerin tamamen olumsuz da değil tamamen olumlu da olmadığı görülmektedir. Yani bu mültecilerin ekonomik anlamda nasıl fırsatlar sağladıysa aynı şekilde problemler de oluşturmuştur.
2. Kiralarda artış gözlenmektedir ve kiralık ev bulmak giderek zorlaşmaktadır.
3. Sınır illerinde enflasyon artışı ortaya çıkmıştır.
4. Özellikle küçük işletmelerde kaçak işçi çalıştırma yaygınlaşmaktadır.
5. Kaçak Suriyeli çalıştıran ve çalıştırmayan firmalar arasında haksız rekabet oluşmaktadır.
6. Türkiye'de yaşayan insanlar Suriyeli sığınmacıların kendi işlerini ellerinden aldığına inanmaktadırlar. Ancak bu iddianın tamamen asılsız olduğunu söyleyebiliriz. Psikolojik olarak işsiz kalanlarda işsiz kalmasını Suriyelilere bağlamış ve Suriyeliler nedeni ile işsiz kaldığını düşünmüşlerdir. Zaten bu sığınmacılar halkın çalışmayı pek tercih etmediği alanlarda çalışmışlardır. Bu haliyle Türkiye'de vasıfsız iş gücü açığı da kapanmış oldu.
7. Bu sığınmacıların sınır kentlerinde ortaya çıkan iş yükü açığını kapatması yapılan yatırımların daha da hızlanmasına olanak sağladı.
8. Tabii ki bu kadar olumlu etkinin yanında bazı olumsuzluklar da yok değil. Mesela bu sığınmacılar nedeniyle işçi ücretlerinde bazı düşüşler olmuştur.

9. Türkiye’den Suriye’ye sığınan bu insanlara önemli yardımlar yapılmıştır. Özellikle insani yardım malzemelerinin ve hizmetlerin ulusal işletmelerden sağlanması, gıda ve tekstil alanındaki faaliyet gösteren işletmeler için olumlu anlamda katkı sağlamıştır.
10. Özellikle Suriye vilayetlerinde faaliyet gösteren iş adamları ve yatırımcılar cazip imkânlar nedeniyle de Türkiye’ye gelmektedirler. Mesela bir liman kenti olan Mersin bu Suriyeliler için önemli yatırım alanı oluşturmuştur. Sadece Mersin değil özellikle bir sanayi kentimiz olan Gaziantep’te Suriyeli yatırımcılar tarafından tercih edilen bir diğer kentimiz olmuştur. Örneğin Gaziantep Ticaret Odası’na kayıtlı Suriyeli firma sayısı savaş başlamadan önce on dört iken 2016 itibari ile bu rakam bin iki yüze çıkmıştır.
11. Suriyeli yatırımcıların daha önce Ortadoğu ülkeleri ile olan ticari ilişkileri nedeniyle tecrübe kazanmalarını sağlamışlardır. Bu nedenle bu yatırımcılar bizim Ortadoğu ülkeleri ile olan ticari ilişkilerimize olumlu anlamda katkı sunmuşlardır.

Yukarıda hazırlanan rapor genel olarak hazırlanmış olup bu etkilerin tüm bölgeler için aynı olduğunu söyleyemeyiz. Örnek olarak bir bölgede Suriyeliler ile ilgili olarak işsizliği ortaya çıkardıklarını söyleyebiliriz; bazı bölgeler içinse işsizliği kapattıklarını söyleyebiliriz.

İslâhiye kaymakamımız sayın Ramazan Yıldırım ile yapmış olduğum röportajın İslâhiye’nin ekonomik yapısına olan etkilerini burada vermenin İslâhiye olan ekonomik etkilerinin daha da anlaşılmasına katkı sağlayacağına inanıyorum. İslâhiye kaymakamımız sayın Ramazan Yıldırım: “Ekonomik olarak da entegre olmuş durumdadır. Bakın İslâhiye tarımına da çok katkıları var, Suriyelilerin. Biber tarımı, üzüm tarımına çok katkıları var. Ekonominin de tam içindeler. Onlar da para kazanıyorlar. İslâhiyeliler de tarımsal faaliyetlerini Suriyeliler aracılığıyla yürütüyorlar. Şuanda her iki tarafından da mutlu olduğu bir durum var”.

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım, ilçedeki Suriyelilerin geleceği hakkında sorulan soruya ise şu cevabı vermiştir: “Suriyeliler İlçemizde zaten entegre olmuş durumdadır. Bunla ilgili bir sıkıntı yok. Hatta tarımda ve sanayide görüştüğüm pek çok kişi Suriyelilerin gitmesinin tarıma çok ciddi zarar vereceğini söylüyorlar. Çünkü şuanda ekonomi bu şekilde kurgulanmış. Suriyeliler gittiği zaman biber tarımı, üzüm tarımı ile çok ciddi sorunlar yaşanabilir. Onlar Suriyelilerin gitmesini de istemiyorlar gibi görüyorum. Ekonomiye de katkıları var tabi bizim geçici barınma merkezlerinin istihdama çok ciddi katkıları var. Ticaretine çok büyük ciddi katkısı var. İlçede İki çadır kent ortalama bin kişiye istihdam katkısı var. Bundan sonraki süreçte Suriyeli sayısının azalacağını düşünüyorum. Entegrasyonun daha çok artacağını ekonomiye de ciddi katkılar sağlayacaklarını da düşünüyorum”.

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım, Suriyeli göçü ile birlikte İslahiye açısından oluşan temel sorun alanlarının neler olduğuna ise şu cevabı vermiştir: “Göçün ilk yıllarında hazırlıksız yakalandığı için çünkü bir kentin alt yapısı, yol, suyu mevcut nüfusuna göre planlanmıştır. İstihdam imkânları, iş imkânları... ilk zamanlar sıkıntılar yaşandı. Fakat bizim başka özelliğimiz devlet olarak millet olarak hızlı adapte olabilen hızlı kararlar alabilen bir yapımız var. Örnek vermemiz gerekirse yaşanan 1999 depremi sonrası devletimiz bir yıl içerisinde bütün yaraları sardı. İzleri sildi. Her tarafı imar etti. Burada da aynı şekilde hızlı bir şekilde toparlandı. Su sıkıntısı varsa çözüldü, eğitimle ilgili sıkıntılar çözüldü.

Suriye’de çıkan iç savaşla birlikte göç eden insanların İslâhiye’deki kent hayatına etkileri belki de en çok ekonomik alanda olmuştur. Özellikle bu Suriyeli sığınmacıların savaştan kaçarken yanlarında getirdiği paralara İslâhiye halkı tarafından memnuniyetle kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra özellikle İslâhiye’de Suriyeli sığınmacılar nedeniyle meydana gelen ev kiralardaki büyük artış ev sahiplerini, sığınmacıların ülkemizde yasal olarak çalışma hakkı olmamasına rağmen sığınmacıların çok düşük paralar karşılığında kaçak olarak çalışmasına ses çıkarılmaması işyerini sahiplerini hem düşük maliyet açısından hem de birçok angaryadan kurtarması açısından olumlu olarak kabullenilmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak mülteciler İslâhiye’de özellikle yaz dönemlerinde tarım işçisi ya da inşaat gibi sektörlerde çalışarak niteliksiz işlerdeki işçi açığını kapatmışlardır. Aynı zamanda İslâhiye’de açılan iki kampta bulunan sığınmacılara verilecek olan

malzemelerin yerli esnaftan karşılanması da ekonomiyi canlandırmıştır.

Aslında burada ekonomik etkilerinden bahsetmişken bu konuda belki de İslâhiye'deki en yetkili isimlerden biri olan İnşaat ve Sanatkârlar Odası Başkanı Hasan Aydın ile yapmış olduğum röportajı vermek konuyu aydınlatmak adına oldukça faydalı olacaktır.

İnşaat ve Sanatkârlar Odası Başkanı Hasan Aydın İslâhiye'de inşaatlarda çalışan Suriyeli sayısı ne kadar olduğu sorusuna: “İnşaatlarda çalışan Suriyeli sayısı Beş Yüzün üzerinde. 4 adet de berber iş yeri işleten (fiyat ve diğer kurallarımıza uyan) Suriyeli var. Tarlada çalışan da bayağı Suriyeli var” cevabını vermiştir.

İnşaat ve Sanatkârlar Odası Başkanı Hasan Aydın Suriyeli işçilerin aldıkları yevmiye ile Türk işçileri arasında fark var mı sorusunu ise şöyle açıklamıştır: “Genelde birebir. Aradaki fark sadece 20 lira bazen fark eder. O da yemek paralarını verince aynı oluyor. Türk işçilere yemek parası vermiyoruz. Fakat Suriyeli işçilere veriyoruz” şeklinde cevaplamıştır.

İnşaat ve Sanatkârlar Odası Başkanı Hasan Aydın işçilerin çalışmalarından memnun musunuz sorusuna ise: “Suriyeliler bizden biz de onlardan memnunuz. İslâhiye'de çalışacak genç nüfus da artık kalmadı. Onlarda genç nüfus fazla. Sabah saat 7.30 'da işe geliyorlar saat 17.30' da işten ayrılıyorlar” diyerek yanıtlamıştır.

İnşaat ve Sanatkârlar Odası Başkanı Hasan Aydın Suriyeliler ülkelerine döndüklerinde İslâhiye nasıl etkiler sorusuna ise: “Suriyeliler ülkelerine geri döndüklerinde İslâhiye'yi olumsuz olarak etkiler. Biz de çalışacak genç nüfusta az onlarda ise çok” diyerek cevap vermiştir.

Yukarıda yapmış olduğumuz röportajı inceleyecek olursak aslında Suriyelilerin İslâhiye'deki ekonomik hayatı olumsuz değil de olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz. Özellikle işçilerin çalışma ücretlerinin aynı olması, dükkân işleten Suriyeli esnafların Türk hukuk ve çalışma kurallarına riayet etmesi olumsuzlukları ortadan kaldıran en önemli etmenler olsa gerek. İslâhiye göç eden ve ticari faaliyette bulunan Suriyeliler çadır kentlerin kapanmasının ardından her ne kadar ilk günlerde

kayıt dışı ticari faaliyette bulunmuşlarsa da zaman içerisinde kayıt altına alınarak ticari faaliyetlerine devam etmişlerdir.

İslâhiye Ticaret Odasına kayıtlı gıda alanında ticari faaliyetleri bulunan ikisi anonim şirket ile 4'ü limitet şirket olmak üzere 6 adet şirket bulunmaktadır. İslâhiye Vergi Dairesinden alınan istatistikî bilgiye göre ise ilçede vergi dairesine kayıtlı 56 adet çeşitli iş dallarında mükellef olduğu görülmüştür. Mükelleflerin faaliyette buldukları iş dalları ise Tablo 1'deki gibidir. Vergi Dairesi'nden alınan bilgiye göre İslâhiye ilçesinde 2018 yılı itibariyle çeşitli iş dallarında ticari faaliyet gösteren toplamda 2 bin 363 mükellef bulunuyor. Suriyelilerin Türklere oranı ise buna göre % 0,23 tür.

Tablo 8:İslâhiye'de Bulunan Suriyeli İşletme Sayısı

BERBER-KUAFÖR	5
CEP TELEFONU TAMİRİ	3
KIRAATHANE	2
LOKANTA	5
İNTERNETKAFE	1
2. EL EŞYA SATICISI	2
ELEKTRONİK CİHAZ SATICISI	1
AYAKKABI TİCARETİ	1
TUHAFİYECİ	1
KASAP	1
BAKKAL	23
KAPORTACI	4
OTO YIKAMA	2
TORNACI	4
TATLICI	1
TOPLAM	56

Kaynak: İslahiye Vergi Dairesi Müdürlüğü 2019

Çadır kentlerin kapanmasından sonra her ne kadar Suriyeliler ekonomik faaliyetlerin bir kısmı kayıt dışı da yapmış olsa çoğu kayıt altına alınmıştır. Bu da faaliyet gösteren bu işletmelerin devlete vergilerini ödemesi anlamına gelir. Böylece faaliyet gösteren bu işletmeler İslâhiye'ye ekonomik anlamda katkı sağlamış oldular.

Suriyeli göçünün İslâhiye'ye ekonomik anlamda etkilerinin nasıl olduğunu tam anlamıyla anlamak adına son olarak İslâhiye'de yaşayan kişiler ile yapmış olduğum görüşmeleri de vererek bu başlığı tamamlamak istiyorum.

İlk olarak İslâhiye'de kuyumculuk yapan Özer Bey'in görüşlerini aktaralım. Özer Bey'e göre; 2012 Yılında 1. Kamp açılmış sonrasında ise 2. Kamp açılması gündeme geldiğinde Suriyeli sayısı 30 bine çıkmıştı. İlk Kamp'ın açılması ekonomisi zor durumda olan İslâhiye için kazanç anlamında biten İslâhiye'yi kan ağladığı dönemde can suyu oldu. İslâhiye ekonomisi tarımsal ekonomiye dayalı olduğundan geldikleri ilk yılda tarımda ve ilçe esnafına da çok katkısı oldu. Kamptan çalışmaya gitmeleri nedeniyle İslâhiye'de kazanıp İslâhiye'de harcamaları büyük katkı sağladı. Buradan bunlar çekildiği zaman ekonomik olarak İslâhiye etkilenir. Ekonomik olarak olumsuz etkileniriz”.

Bir diğer röportajımı ise İslâhiye'nin önemli isimlerinden biri olan İslâhiye Ziraat Odası Başkanı Mehmet Köse Bey ile gerçekleştirdim. İslâhiye Ziraat Odası Başkanı Mehmet Köse Bey Suriyelilerin İslâhiye'deki iş yerlerine, fabrika, tarım, dolmuş katkıları oldu mu sorusuna şu cevabı vermiştir; Evet, bu konuda inkâr edemeyiz. Hem sanayide hem de tarım da baya bir istihdam sağlandı. Çadır kent kapandığında biberlerimizi toplamak için dışarıdan işçi getirmek zorunda kaldık. Bu da bize pahalıya mal oldu” diye cevaplamıştır. İslâhiye Ziraat Odası Başkanı Mehmet Köse Bey Suriyeliler İslâhiye'den ayrılırsa etkisi sizce ne olur sorusuna ise; Yani öyle bir durumda şu şekilde sıkıntılar olabilir. Mesela biz şuan sanayide çalıştırabilecek kalifiyeli eleman bulamıyoruz. Bunları burada kullanabiliyoruz. Aynı şekilde tarım içinde geçerli” diyerek cevaplamıştır.

Bir diğerk röportajımı yine İslâhiye'nin önemli isimlerinden biri olan biber fabrikası sahibi Yaşar Bey ile gerçekleştirdim. Yaşar Bey Suriyeliler İslâhiye'den ayrılırsa etkisi sizce ne olur sorusuna; “Buradan bunlar çekildiği zaman ekonomik olarak İslâhiye etkilenir. Nasıl bir tatilde durgunluğun bulunması gibi duruma düşeriz. İş gücü azalır. Suriyeliler ilk geldiklerinde hemen dönmek umudunda oldukları için kazandıkları üç beş kuruşu harcamıyorlardı. Ancak umutları tükenince kazandıkları parayı buldukları ortamda harcamak zorunda kaldılar” diyerek cevaplamıştır.

Buraya kadar saymış olduğumuz bu olumlu etkileri kadar olumsuz etkileri de olmuştur. İslâhiye'de yaşayan halkın orta ve daha aşağı olan tabakası ekonomik anlamda olumsuz etkilenmiştir. Örnek verecek olursak bu tabakada yaşayan insanlar artan kira ve gıda fiyatları nedeniyle olumsuz şekilde etkilenmişlerdir. Ayrıca Suriyeli sığınmacılara yüksek fiyatlardan kiralanan evlerin ücretlerinin ödeme güçlülüğünde olmaları sebebiyle alınamaması da ekonomik anlamdaki bir diğerk problem olmuştur.

Ayrıca yerel yönetimlerin yükü ilçede kurulu bulunan iki çadır kentle ve ilçe merkezinde barınan Suriyelilerden dolayı artmıştır. İlçe Kaymakamlığına ayrılan bütçe bir anda yükseltilmiş ve harcama kalemleri artmıştır.

5.3.Suriyeli Göçünün İslâhiye'nin Tanınırlığına Ulusal ve Uluslararası Alanda Etkileri

Mart 2011'den beri başlayan ve etkisini 8'nci yılına girdiği 2019 yılına kadar devam ettiren Suriyelilerin göç meselesi daha önce belirttiğimiz gibi birçok etki meydana getirmiştir. Aslında ilk önce sınır kentlerine yerleştirilen bu göçmenler daha sonra büyük kentlere yerleşmişti. Öncelikle açılan kamplarda ikamet eden Suriyeli göçmenler daha sonra kampların dışına çıkarak hayatlarını devam ettirmeye başladılar.

İslâhiye kaymakamımız sayın Ramazan Yıldırım ile yapmış olduğum röportajın İslâhiye'nin ulusal uluslararası alanda olan etkilerini burada vermenin konunun daha da anlaşılmasına katkı sağlayacağına inanıyorum.

İslâhiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım Suriyelilerin göçle birlikte İslâhiye'ye gelişinin “İslâhiye'nin uluslararası görünürlüğüne” olan katkısını şöyle açıklıyor: “Tabi ki artırdı. Avrupa ülkeleri içerisinde bizi (İslahiye'yi) ziyaret etmeyen neredeyse hiçbir büyükelçi kalmadı. Bunun dışında Uzakdoğu'dan Japonya'dan Güney Kore'den büyükelçiler, bakan düzeyinde yetkililer ziyaret etti. Birleşmiş Milletler'in (BM) tüm organizasyonlarının en üst düzeydeki insanları, BM Genel Sekreteri Bankee Moon, Holy Wood starları, Angelina Jole'ye kadar ziyaret ettiler. Bunlar tabi Uluslararası basında da yer alıyor. Raporlara giriyor. Sürekli her gelen ziyaretçi raporlar yazıyor. BM organizasyonları sürekli raporlar yazıyor. Mülteciler Yüksek Komiserliği olsun, UNİCEF olsun. Bu raporlara giriyor. Tartışılıyor. Ve hep örnek gösteriliyor. Barınma merkezlerimiz ve İslâhiye halkının tutumu örnek gösteriliyor. Bu raporların bir kısmını bana da gönderiyorlar. Ben de okuyorum. Hakikaten bunları gördükçe de bunların görülmesi bizi mutlu ediyor. İslahiye'nin uluslararası görünürlüğü, tanınması açısından da faydalı”.

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım, bölgede faaliyet gösteren Uluslararası STK'lar varmı bu STK'lar ile ortak çalışıyor musunuz ve varsa projeleriniz nelerdir sorusuna ise şöyle açıklıyor: “STK'larla biz doğrudan ilişki çok fazla kurmuyoruz. Fakat STK'lar için içerisinde. Kızılay'la biz doğrudan iletişim kuruyoruz. Kızılay'ın faaliyetleri var, projeleri var. Bu STK'lar, Kızılay'la doğrudan işbirliği halinde bunları yapıyorlar. Veya AFAD başkanlığı aracılığıyla UNİCEF'in çok ciddi katkıları var, eğitim alanında..UNİCEF'i destekleyen STK'lar var. UNİDO'nun faaliyetleri var. UNİDO ile birlikte faaliyet gösteren Japon STK'lar var. Onlar bizim kampımızda tekstil atölyesi açıyorlar...”

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım İslahiye özelinde hükümet, iş çevreleri ve STK'lar ile yürüttüğünüz faaliyetler var mı sorusuna ise şunları söylemiştir: “Pek çok faaliyetlerimiz var. UNİCEF'le özellikle eğitim alanında yürüttüğümüz bir sürü etkinlikler, faaliyetler var. UNİDO, BM Sınâ İşbirliği Kalkınma Teşkilatı ile birlikte ekonomik anlamda mesleki eğitim anlamında yürüttüğümüz faaliyetler var. Mülteciler Yüksek Komiserliği ile yürütülen faaliyetler

var. Kızılay'ın yürüttüğü faaliyetler var, 'Çocuk dostu alanlar' gibi, kadınlarla ilgili yürütülen faaliyetler var; 'Kadın Komitesi' vb gibi. Sadece bu insanların barınma ve beslenme ihtiyaçları için çalışmıyoruz. Eğitim, sosyal hizmetler, sosyal etkinlikler, kadın destek, çocuk destek gibi pek çok alanda faaliyetler var”.

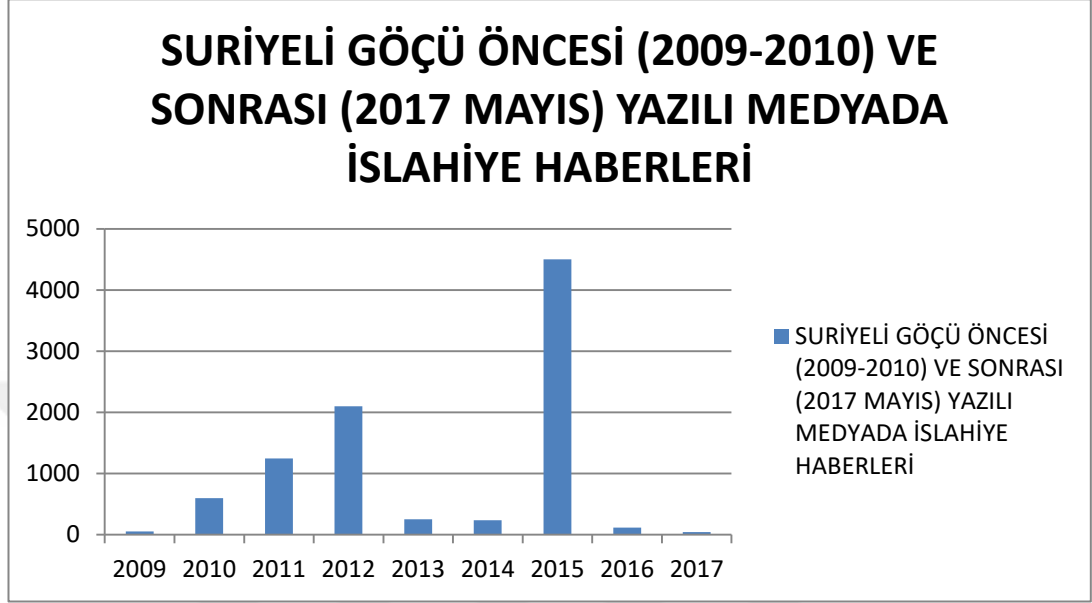
İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım Yabancı STK'ların bölgedeki faaliyetleri sorunların çözümü açısından katkı sağlıyor mu sorusunu ise şöyle açıklamıştır: “Yabancı STK'ların da katkıları var tabii. Yabancı STK'lar genelde Kızılay, UNİCEF, AFAD gibi kurumlarla işbirliği yaparak fonlayarak bazı projelere katkı sağlıyorlar ama işin %90'ı bizim devletimizin sırtında. Para da devletimiz tarafından harcanıyor. Elbette katkı sağlar. İyi niyetle yola çıkarlarsa amaçları bu insanların sıkıntılarını azaltmak olursa, eğitim sorunlarını çözmek olursa, beslenmelerine katkı sağlamak olursa, iyi niyetle yola çıkılırsa azaltır. Ama öyle çok istenilen boyutta da değil, ciddi boyutta da değil. Yani biz, 3 milyon civarında Suriyeliye bakıyoruz besliyoruz. Ama 5 bin 10 bin kişi Avrupa'ya gittiğinde bütün Avrupa karışıyor. Bu da bizim devletimizin milletimizin büyüklüğünü gösteriyor”.

İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım Suriyeli göçmenlerin entegrasyonu için sizin ve ulusal, uluslararası STK'ların yaptığı çalışmalara dair bilgiler verebilir misiniz sorusuna ise: “Bununla ilgili en önemli konu aslında eğitim. Eğitimle ancak uyumu sağlayabiliriz. Zaten bizim eğitim çalışmalarımızda okullarımızda bizim müfredatımızla bizim öğrencilerimizle beraber artık eğitim vermeye başladık. Bu da sorunu büyük oranda çözecek. STK'ların çalışmaları devletimizin yaptığı çalışmaların yanında küçük ve lokal çalışmalar olarak kalıyor”. Sayın kaymakamımız Ramazan Yıldırımın da anlattıklarından çıkardığımız sonuç özellikle Suriye göçünün İslâhiye'ye olumsuzluktan ziyade olumlu şeyler kattığı yönünde.

Bir sınır kenti olan İslâhiye de bu alanda etkilenen kentlerden biri oldu. Aslında başlarda bazı problemler yaşansada bu durum İslâhiye için bazı avantajlar getirdi diyebiliriz. Özellikle Mart 2011'den beri başlayan göç dalgası nedeniyle İslâhiye hem ulusal hem de uluslararası basında geniş yer bulmuş oldu. Bu da İslâhiye'nin tanıtımı açısından olumlu bir etkiye neden oldu diyebiliriz. Aşağıda ki tabloda İslâhiye'nin Suriye göçünden sonra yazılı medyada ne kadar yer aldığını

görmekteyiz. Tabloya göre İslâhiye Suriyeli göçünden sonra basında daha geniş yer buldu diyebiliriz.

Tablo 9: İslâhiyede Yazılı Medyada Suriyeler

YILLAR	YAZILI MEDYA(GAZETE VE DERGİLERDE) YER ALAN İSLAHIYE HABER SAYISI
2009	53 ADET
2010	600 ADET
2011	1250 ADET
2012	2100 ADET
2013	256 ADET
2014	238 ADET
2015	4500 ADET
2016	117 ADET
2017	43 ADET

Kaynak: Ajans Press Medya Takip Merkezi 2018

İslâhiye'nin uluslararası alandaki tanınmasında bir nevi Suriyeli göçü ile oldu diyebiliriz. Güney Kore'nin İslâhiye'de yaptırmış olduğu okul kentin uluslararası

tanıtımına büyük katkı sağladı diyebiliriz. Şimdi bu okulun açılışını basında yer aldığı şekliyle vererek tanıtımına verdiği katkıyı gösterelim.

Güney Kore'nin Gaziantep'in İslahiye ilçesindeki yaklaşık 14 bin sığınmacının yaşadığı çadır kentte yaptırdığı 22 derslikli okul, 18 Ekim 2016'da gerçekleştirilen törenle açıldı. Törendeki konuşmasına sığınmacıları Arapça selamlayarak başlayan Güney Kore'nin Ankara Büyükelçisi Yun-soo Cho, şunları söyledi: “Güçlü olun. Suriye’yi yeniden ayağa kaldırmanız gerekiyor. Bunun için ne yapmalıyız? Kore vatandaşları savaş sırasında bile ders çalıştılar. İyi yemek yememelerine rağmen ders çalıştılar. Hayâl kurarak ders çalışın. Geçen yıl burayı ziyarete geldiğimde öğrencilerin ders çalışabilecek ortamlarının olmadığını görünce üzül müştüm. Ziyaret esnasında etrafımda koşuşturan, dolaşan bir sürü çocuk görünce çocukların eğitimi için okul inşa etmek istemiştim. Bugün Kore hükümetinin desteğiyle bu okulun açılmasından dolayı mutluyum” (<http://www.aljazeera.com.tr/>).

İslâhiye'nin uluslararası alandaki tanınmasında bir diğer örnek ise Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) İyi Niyet Elçisi Chan Miling Agnes ve beraberindeki heyet, Gaziantep'in İslahiye ilçesindeki Suriyelilerin barındığı 1 nolu çadır kenti ziyaret etmesi oldu. UNICEF iyi niyet elçisi Agnes, beraberindeki 19 kişilik heyetle Suriyedeki savaş nedeniyle Türkiye'ye gelen ve İslahiye'deki 1 nolu çadır kentte barınan Suriyelileri ziyaret etmek üzere ilçeye geldi. İslahiye Kaymakamı Ramazan Yıldırım tarafından karşılanan heyete AFAD, Türk Kızılayı ve kamp yetkililerince çadır kentteki çalışmalar hakkında bilgi verildi. Agnes, Türk Kızılayına ait protokol çadırında Suriyeli Arap ve Türkmenlerden oluşan heyetle bir araya gelerek onların beklentilerini dinledi. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin büyük fedakarlık göstererek 3.2 milyon sığınmacıya kucak açmasının her türlü övgüye layık olduğunun altını çizen Agnes, UNICEF olarak Türkiye'nin çalışmalarını takdir ettiklerini ifade etti. Heyet daha sonra kamp içerisindeki sosyal tesisleri gezdi ve UNICEF tarafından yaptırılan 24 derslikli okulda öğrencilerle bir araya gelerek eğitim çalışmaları konusunda yetkililerden bilgi aldı.

İslâhiye'nin uluslararası alandaki tanınmasında bir diğer örnek ise Kasım 2016'da UNIDO eğitim projesinin başarı ile yürütüldüğü kamplardan biri olan İslâhiye 2 Kampı, Japonya Hükümetinden, JICA ve Japon elçiliğinden gelen 10

kişilik bir heyet tarafından ziyaret edilmesi oldu. Kasım ayında gerçekleştirilen bu ziyaret, son derece olumlu geçti. Eğitim tesisini gezerek çalışmalarını inceleyen heyet ayrıca kursiyerlerle birebir konuşma fırsatını buldukları gibi, kamp yönetimi ve Kaymakamlıktan, kamp ile ilgili bilgiler aldılar. Aynı ziyarette, kursiyerler tarafından özel olarak dikilen önlükler heyete takdim edilmiş ve bu eğitimin bir parçası oldukları için memnuniyetlerini dile getirdi.

İslahiye'nin uluslararası tanıtımına verilecek bir diğer örnek ise Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı (IBC)'nin UNHCR'in partnerliği ile başlatmış olduğu Çocuk Dostu Alanlar (CFS) projesi kapsamında açtığı merkez oldu. Bu merkez İslahiye'de yeni lokasyonuna taşındı. CFS projesinin amacı savaş nedeniyle yurtlarından uzak yaşamak zorunda kalan sığınmacı çocuklara eğitsel ve psiko-sosyal destek ile korunma sağlamak.

İslahiye'nin uluslararası tanıtımına verilecek bir diğer örnek ise Gaziantep'in İslahiye ilçesinde inşa edilen katı atık transfer merkezi olmuştur. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), ABD Nüfus, Sığınmacılar ve Göç İdaresi ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesince bölgede " Suriye Krizinin Etkilerinin Azaltılması" projesi kapsamında İslahiye Fevzipaşa Mahallesi'nde yaptırılan katı atık transfer istasyonunun hizmete girerek ilçenin tanıtımına büyük katkı sağlamıştır (<http://www.milliyet.com.tr/>).

Son olarak İDEA uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız ile yapmış olduğum röportajı vererek tezimi tamamlamak istiyorum.

Sayın İDEA uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız Suriyelilerin İslahiye'ye gelişiyile ilçenin tanınırlığına etkisi oldu mu? “Örnek verebilir misiniz? Mutlaka etkisi oldu. Özellikle BM. Genel Sekreteri olmak üzere pek çok uluslararası heyet, siyasetçi, STK temsilcileri ve medya kuruluşları kampı ziyaret ettiler. Bunun İslahiye'nin Uluslararası tanınırlığını artırdığı söylenebilir”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız, bölgede faaliyet gösteren Uluslararası STK'larla ortak çalışmalar yapıyor musunuz? “Geniş ölçekli bir ortak çalışmamız olmadı. Ama kısmi işbirliği

yaptığımız bazı konular oldu. Özellikle BM ile ilgili kuruluşların yaptığı meslek edindirme kurslarına ev sahipliği yaptık”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız, İslâhiye’de özellikle hükümet, iş çevreleri ve STK’ların katılımıyla yürüttüğünüz faaliyetler var mı? “Kısmen bazı şeyler yaptık. Ama yeterli düzeyde olduğu söylenilemez”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız, Suriyeli göçü ile birlikte sizce İslâhiye açısından oluşan temel sorun alanları nelerdir? “İslâhiye açısından Suriyelilerden kaynaklanan ciddi bir problem alanı görmüyorum”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız, Yabancı STK’ların bölgedeki faaliyetleri sorunların çözümü açısından katkı sağlıyor mu? “Yabancı STK’ların çalışmaları Suriyelilerin yaşam koşullarının görece de olsa iyileştirilmelerine katkısı olsa da sosyal ve kültürel problemleri artırdığı kanaatindeyim”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız Bundan sonrası açısından İlçemizdeki Suriyelilerin geleceğini nasıl görüyorsunuz? “Suriyeliler artık bizim bir parçamız. Buna alışmamız lazım. Bunların büyük bir kısmı sınırın öte yakasından, Afrin, Halep ve İdlip havzasından gelenlerden oluşuyor. Bu coğrafyalar kültürel olarak bize yakın coğrafyalar. Bazı ailelerin geçmişten gelen akrabalık ilişkileri vardı. Bazıları ile de bu süreçte akrabalık ilişkisi oluştu. Büyük bir kısmı burada yeni bir düzen kurdu, iş gücü sahibi oldu. Bu arada Suriye’den ya çok küçük yaşta ayrılmış ya da burada doğmuş yeni bir kuşak yetişiyor. Bunların Suriye ile ilgili yaşadıkları hiç bir hatıraları yok. Türkiye okullarında okuyorlar ve Türk arkadaşlar ediniyorlar. Dolayısıyla bunların önemli bir kısmının burada kalıcı olacağını düşünüyorum”.

Sayın İdea uluslararası insani yardım ve eğitim derneği başkanı Mustafa Yıldız Suriyeli göçmenleri entegrasyonları için sizin, ulusal, uluslar arası STK’ların yaptığı çalışmalara dair bilgi verebilir misiniz? “Uluslararası ve ulusal STK'lar

tarafından genellikle dil öğretme, eğitim, meslek edindirme ve sosyal uyum projeleri tarzında çalışmalar yapılıyor. Biz daha ziyade dil öğretme, eğitim ve sosyal uyum çalışmaları yapıyoruz. Bunun yanı sıra BM ile ilgili kuruluşların yaptığı meslek edindirme kurslarına ev sahipliği yapıyoruz. Bu çalışmalar sosyal kültürel ve ekonomik olarak Suriyelilerin entegrasyonlarını kolaylaştırıyor” diyerek sorularımı cevaplamıştır. Bu röportajın ortak sonucu olarak ta Suriyeli göçü İslâhiye’yi ulusal ve uluslararası alanda etkilediğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Sonuç olarak Suriye’deki göçle birlikte İslahiye’nin uluslararası tanınırlığında gözlenen değişiklikler:

1. Ulusal ve Uluslararası STK’ların ilgisi artmıştır.
2. Ulusal ve Uluslararası Yazılı ve Görsel Medyanın ilgisi artmıştır.
3. Bakanlar, Başbakan, Cumhurbaşkanı ile başta ABD olmak üzere AB ülkesi üyelerinin tamamına yakın konsolos, bakan ve ateşe gibi Uluslararası delegasyonların yanı sıra BM Genel Sekreteri Ban Ki Moon, Antonio Guterres ve Angelina Jole’nin ziyaret ettiği yer haline gelmiştir.
4. Göçle birlikte İslahiye’de gelen ve barınmaları sağlanan Suriyelilerle ilgili Uluslararası projeler yapılmaya başlanmıştır.
5. İlçede bulunan her 2 çadır kentte Uluslararası Projeler yapılmaya başlanmış olup, eğitim ve okula dair yatırımlar ile istihdam ve üretime yönelik birçok kurslar açılmış.

SONUÇ

Bu çalışma Arap Baharı olarak ifade edilen sürecin sonrasında ortaya çıkan Suriye iç savaşı'nın neden olduğu göç dalgasının göçün yoğun olarak hissedildiği İslahiye kenti özelindeki etkilerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Göçe sebep olan siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmeler ve artan göç dalgası sonucunda İslahiye'de yaşayanların bu duruma yönelik tavırları ve gelen Suriyeliler'in kent hayatına nasıl bir etkisi olduğuna dair araştırma yapılmıştır. Çalışmadan çıkan genel sonuç, konteyner kent ve kamplar dışında yaşayarak İslahiye'ye yerleşen Suriyeliler'in çoğunlukla olumlu etkilerinin olduğu yönünde olmuştur.

Ülkemize gelen bu Suriyeli sığınmacılar öncelikle sınır kentlerine ardından başta büyük şehirler olmak üzere hemen hemen tüm ülkeye yayılmıştır. Ülkemize gelen bu Suriyeli sığınmacılar bir kısmı ise bir sınır kenti olan İslahiye'ye yerleşmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kabul ettiği bu insanları mülteci gibi görmeyip bir misafir gibi görmüştür. Bu durumu en güzel biçimde anlatan ifade ise çadır kent girişlerindeki tabelaya “ 1 Nolu Konaklama Tesisleri”, “2 Nolu Konaklama Tesisleri” yazılması olmuştur.

İslahiyeye yerleşen bu Suriyeli göçmenler kent hayatına büyük etkiler yapmışlardır. Özellikle ekonomik, toplumsal ve uluslararası tanınırlık alanlarındaki etkileri kuşkusuz daha büyük olmuştur.

Suriyeli sığınmacıların ekonomik alandaki etkilerine baktığımızda başlarda kira artışı gibi bazı sorunları beraberinde getirirse de ilerleyen dönemde bu sorun ortadan kalkmış ve bu sığınmacılar aslında kent hayatına olumsuz değil olumlu anlamda katkı sağlamışlardır. Özellikle işçi açığını kapatması, Suriyeli

sığınmacıların ihtiyaçlarının yerli esnaftan sağlanması ve sığınmacıların işletmeler aarak ekonomiye katkı sağlaması gibi örnekleri gösterebiliriz.

Suriyeli sığınmacıların toplumsal alandaki etkilerine baktığımızda ise bu etkininin de olumlu yada olumsuz olduğunu söyleyemeyiz. Suriyeli sığınmacıların çadır kentte çıkardığı bir kaç ufak tefek olay ve kentte meydana gelen bazı asayiş olayları dışında sığınmacılar herhangi bir olaya karışmamışlardır.

Suriyeli sığınmacıların uluslararası alandaki etkileri ise İslahiye kentine en çok etki eden alanda olmuştur. Özellikle İslahiyenin ulusal ve uluslararası medyada tanınması, sivil toplum kuruluşları tarafından fark edilmesi ve birçok uluslararası kuruluş temsilcinin İslahiye kentini ziyaret etmesi İslahiye kentinin tanınmasına son derece önemli katkılar sağlamıştır.

KAYNAKÇA

ADIBELLİ, Barış, Arap Baharı Ve Suriye,IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2012.

ADIGÜZEL, Yusuf, Göç Sosyolojisi, Nobel Akademi Yay., Ankara, 2016.

ALEXANDER, Betss, Zorunlu Göç ve Küresel Politika, Hece Yay., Ankara, 2017.

ARI, Tayyar, Geçmişten Günümüze Orta Doğu, Marmara Kitap Merkezi Yayıncılık, İstanbul, 2012.

ASAR, Aydoğan, Göç Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.

BALCIOĞLU, İbrahim, Sosyal Ve Psikolojik Açıdan Göç, Elit Kültür Yay., İstanbul, 2007.

BARTRAM ,David, Maritsa V.Poros, Pierre Monforte, Göç Meselesinde Temel Kavramlar, (Çev:İtir Ağabeyoğlu Tuncay”, Hece Yayınları, Ankara, 2017.

BAŞIBÜYÜK, Adem, Yerleşme Coğrafyası, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2007.

BİRDİŞLİ, Fikret, Teori Ve Pratikte Uluslararası Güvenlik, Seçkin Yay., Ankara, 2014.

ÇELİKKOL A. Oğuz, İçimizdeki Komşu Suriye, Bilgesam Yay., İstanbul, 2015.

ÇINGİ, Aydın, Ortadoğu'nun Öfkesi Ve Batı'da Irkçılık, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul, 2011.

ÇİÇEKLİ, Bülent, DEMİR, Oğuzhan Ömer, Türkiye Koridorunda Yasadışı Göçmenler, Karınca Ajans, Ankara, 2013.

DAVUTOĞLU, AHMET, Stratejik Derinlik, Küre Yayınları, İstanbul, 2012.

DİLEK, Bahadır Selim, Suriyeli Göçü, Kripto Yayıncılık, Ankara, 2018.

GÜRSON, Ali Poyraz, Suriye, Atılım Üniversitesi Yay., Ankara, 2010.

GÜRSON, Ali Poyraz, Büyük Güçlerin Suriye Planı, Kripto Yayıncılık, Ankara, 2016.

HATİPOĞLU, Esra, Arap Baharı Ve Türkiye, Detay Yayıncılık, Ankara, 2014.

İÇDUYGU, Ahmet, Kentler Ve Göç "Türkiye,İtalya,İspanya Örnekleri", Sena Yay., İstanbul, 2012.

KORKMAZ, Arif, Göç Ve Din, Çizgi Yayınları, Konya, 2011.

ÖZEY, Ramazan, Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Siyasi Coğrafya, Aktif Yayınevi, İstanbul, 2007.

ÖZYAKIŞIR, Deniz, Göç-Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama, Nobel Yayınları, Ankara, 2013.

POLAT, Doğan Şafak, Uluslararası Politikada Suriye Krizi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016.

SANDIKLI, Atilla, ÇAKMAK, Cenap, Suriye'nin Yeniden Yapılandırılması, Bilgesam Yayınları, İstanbul, 2014.

ŞİMŞEK, Gülnur, Orta Doğudaki Çatışmalar Bağlamında Göç Sorunu, Efil Yayınevi, Ankara, 2016.

YALÇIN, Cemal, Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara, 2004.

YÜKSEL, Cüneyt, Türkiye'nin Küresel Siyaset Vizyonu, Orient Yay., Ankara, 2012.

MAKALELER

BİLGİLİ, Murat, KOCALAR, Ali Osman, Bazı Kavramlar Açısından Çevre ve Eğitiminin Değerlendirilmesi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,461-471, 2014.

ÇELİK, Ahmet Hüsrev, Buazizi'den Rabia'ya, Trablus'tan Şam'a Arap Baharının Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme, Akademik Yaklaşımlar Derneği, Cilt: 6 Sayı:2, 2015.

GÖÇER ,İsmet, ÇINAR, Sertan, Arap Baharı'nın Nedenleri, Uluslararası İlişkiler Boyutu ve Türkiye'nin Dış Ticaret ve Turizm Gelirlerine Etkileri" KAÜ-İİBF Dergisi, 6(10), 51-68, 2014.

PAKSOY, Sadettin, PAKSOY, H.Mustafa, ALANCIOĞLU, Erdal, Küreselleşmenin Sosyo-Politik Etkileri: Arap Baharı, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:12 Sayı:46 (169-182), Yaz-2013.

PAZARLIOĞLU,M. Vedat, "İzmir Örneğinde İç Göçün Ekonometrik Analizi", Yönetim ve Ekonomi, 14(1), 2007.

YILMAZ, HALİL, Orta Doğu'nun Jeo-Ekonomik Önemi ve ABD'nin Orta Doğu Politikasının Ekonomik Nedenleri, Tesam Akademi Dergisi, 99-128, 2016.

TEZLER

AKKAN, İbrahim , Arap Baharı Sonrası Suriye Ve Türk Dış Politika Açısından Türkiye-Suriye İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2016.

BİLDİK, Hatice, Suriyeli Sığınmacıların Kent Hayatına Etkileri: Kilis Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Haziran, 2018.

ÖZDEMİR, Murat, Türkiye’de İç Göç Olgusu, Nedenleri Ve Çorlu Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eylül, 2008.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.dw.com/tr>

www.bbc.com

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/511618/Gaziantep_e_de_duvar_oruluyor.html

<https://www.wikipedia.org>

<https://www.multeciler.org.tr>

<https://www.tdk.gov.tr>

<https://www.IOM,2019>

<https://www.dw.com/tr/>

<https://www.umhd.org.tr>

<https://www.tesev.org.tr>

<http://www.goc.gov.tr>

<https://www.haberler.com/gaziantep-universite-arastirmasinda-suriyelilerin-11349862-haberi/>

<https://www.pusulahaber.com.tr/suriyelilerin-suc-isleme-orani-oldukca-dusuk-813917h.htm>

<http://www.sondakika.com/haber/haber-islahiye-de-evde-kalan-suriyeliler-kayit-altina-9242516/>

<http://www.aljazeera.com.tr/haber/guney-korenin-gaziantep-te-siginmacilar-icin-yaptirdigi-okul-acildi>

<http://www.milliyet.com.tr/gaziantep-te-kati-atik-transfer-istasyonu-gaziantep-yerelhaber-1920521/>

<https://tarihibilgi.org/arap-bahari-hakkinda-kisa-bilgi>

ÖZGEÇMİŞ

Zekeriye Şimşek

Çamlıca Mah. Kemal Balıkesirli Caddesi Celal Doğan Apt.22/1

İslâhiye/Gaziantep

Tel: 0542–636 41 72

E-mail : zekeriyesimsek@gmail.com

Gaziantep'in İslahiye ilçesinde 1967 yılında dünyaya geldim. İlk, Orta ve Lise öğrenimimi İslahiye'de tamamladım. 1984 Yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Kahramanmaraş Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı'nı kazandım.1986 Yılında bu bölümden mezun olduktan sonra aynı yıl Anadolu Üniversitesi İktisat Bölümü'nü kazandım. 1990 Yılında mezun oldum. 1992 Yılında askerliğimi 223. Döneminde kısa dönem olarak tamamladım.

1992 Yılında kendi özel İşletmemde gıda üzerine ticarete başladım. Ticari hayatıma devam ederken 2003 Yılında ilçedeki tek yerel gazete olan “İslâhiye'nin Sesi Gazetesi”nde köşe yazarlığına başladım. 2006 Yılında aynı yerel gazetenin internet editörlüğüyle, yöneticiliğini yaptım.

2010-2011 Eğitim Öğretim döneminde ticari hayatıma devam ederken Gaziantep Üniversitesi İslahiye Meslek Yüksekokulu'nda yaz ve güz dönemlerinde öğrencilere part-time öğretim elemanı olarak “İktisat'a Giriş” ile “Halkla İlişkiler” dersi verdim.

2010 Yılı ikinci yarısında 6 ay boyunca Ajans Haber Türk Muhabirliđi yaptım. 2011 Yılında ticari hayatıma nokta koyduktan sonra Anadolu Ajansı serbest muhabirliğine başladım.

2011 Nisan ayında Gaziantep Üniversitesi İşlahiye İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi'nde Büro Personeli olarak işe başladım.

2011 Yılında Gaziantep'te İngilizce, Arapça, Türkçe ve Arapça dillerinde yayınlanan Ortadoğu Business dergisinde yazılar yazdım, temsilcilik yaptım.

2015 Yılında girdiği ALES sınavında EA 55 puan alarak fakóltemizde açılan Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Yüksek Lisans programını kazandım.

Fakólte'de şuanda Dekan Sekreterliđi, Basın Ve Halkla İlişkiler Koordinatörlüğü, Kamu Yönetimi Bölüm Sekreterliđi görevlerini yerine getirmekteyim.

Evli ve biri kız üç çocuk babasıyım.

EKLER

Anket Soruları

1. İslâhiye’de yaşadığımız yerde veya çalıştığımız yerde Suriyelilerin bulunması sizi rahatsız ediyor mu?
2. Türkiye’ye gelen İslâhiye’de barınan Suriyelilerin yaşantıları bizimle uyum sağlıyor mu?
3. Suriyelilerle ilgili genel olarak bir sıkıntı görüyor musunuz?
4. Yakınıınızda Suriyelilerle evlenen tanıdığımız var mı? Resmi evlilik mi yapıyorlar yoksa imam nikâhlı mı?
5. Türklerin Suriyelilerle 2. Eş olarak evlenmeleri hakkında ne diyeceksiniz?
6. Suriyelilerle evlilik sohbet ortamında şaka dahi olsa dile getiriliyor mu?
7. İş yerinizde ve çalıştığını kurumda çalışan Suriyeli var mı? Çalışmalarından memnun musunuz?
8. Suriyelilerle ilgili güvenlik problemi olduğunu düşünüyor musunuz? İlçede kavgalarına tanık oldunuz mu?
9. Suriyelilerin mahalledeki yaşamları, komşularıyla ilişkileri nasıldır? Uyumlu mudurlar yoksa problemlidirler?

10. Ülkemizde yaşayan Suriyelilerin hakları konusunda ne diyeceksiniz?
11. Ailelerindeki çocuk sayısı hakkında ne diyeceksiniz?
12. Suriyelilerin İslâhiye'deki iş yerlerine, fabrika, tarım, dolmuşa katkıları oldu mu?
13. Suriyeliler İslâhiye'den ayrılırsa etkisi sizce ne olur?
14. Eğitimde Suriyelilerle çalışmanın verdiği zorluklar nelerdir?
15. Suriyelilerden dolayı günlük yaşamda yaşadığınız zorluklar oluyor mu? Varsa söyler misiniz...

Resimler

İslahiye 1'Nolu Çadır Kenti

Kaynak: 5 Temmuz 2016 Salı, Zekeriye Şimşek

İslahiye 2'Nolu Çadır Kenti

Kaynak: 18 Ekim 2016 Salı, Zekeriye Şimşek

19.10.2012: 1 Nolu Çadırkent (Zekeriye Şimşek)

11.10.2016: 2 Nolu Çadırkent (Zekeriye Şimşek)

07.10.2014: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan islahiye Ziyareti (Zekeriye Şimşek)

07.12.2012:Ban Ki Moon İslahiye Ziyareti (Zekeriye Şimşek)

24.01.2013 : ABD Delegasyon Heyeti (Zekeriye Şimşek)

UNHCR Temsilcileri

Kaynak: (ibc.org.tr)

2013: Uluslar Arası Yardımlar Stk (Zekeriye Şimşek)

2013: Uluslararası Yardımlar Stk (Zekeriye Şimşek)

20.03.2017: Suriye Krizi Projeleri Fevzipaşa Çöp Arıtma İstasyonu (Zekeriye Şimşek)

15.10.2016: Tarımsal Ekonomiye Katkısı, Zekeriye Şimşek

7 KASIM 2012: Suriyelilerle Evlilikler, Zekeriye Şimşek